

Finančna funkcija posebne finančne službe

Finančna politika je sestavni del poslovne politike vsake delovne organizacije. Ko govorimo o financiranju kot o enem izmed funkcionalnih procesov, mislimo na dejavnost, pri kateri se ukvarjamo s preskrbo sredstev, preoblikovanjem sredstev, z vračanjem sredstev. Financiranje torej pomeni neko vrsto operativne dejavnosti.

Čeprav so v praksi še vedno primeri, da finančne in računovodske naloge opravlja ista služba, je razmejitev nujna. Računovodstvo je del informativnega sistema OZD, ki vrednostno spremlja celoten poslovni proces, to je vse temeljne funkcionalne procese od investicijske, kadrovske, nakupne, prodajne do finančne dejavnosti. Razmejitev finančne in računovodske službe narekujejo tudi gospodarsko finančni predpisi. Na podlagi Zakona o temeljnih kreditnih in bančnega sistema smo se v naši organizaciji odločili, da za opravljanje poslov financiranja zaupamo posebni finančni službi.

Organizacija, poslovanje in pooblastila te službe so urejena v posebnem samoupravnem sporazumu o organizaciji in poslovanju posebne finančne službe. Posebno finančno službo upravlja finančni odbor, ki ga sestavljajo delegati delav-

cev TOZD in DSSS, za katere opravlja služba te posle. Posebna finančna služba posluje prek računov svojih članic v skladu z njihovimi samoupravnimi splošnimi akti in je posebna organizacijska enota v sestavi obstoječe skupne službe za opravljanje administrativno strokovnih, pomožnih in drugih podobnih opravil.

Naloga finančne službe je, ne glede na organizacijsko obliko, da stalno usklajuje denarna sredstva s potrebami po njih. To je mogoče doseči z najemanjem novih kreditov, doseganjem primernega finančnega rezultata, razporejanjem čistega dohodka v poslovni sklad, s pravočasno izterjavo terjatev, rednim plačevanjem obveznosti.

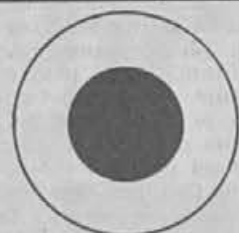
Zagotovitev potrebnih sredstev za normalno poslovanje je torej ena glavnih nalog vsake finančne službe.

Napake v tej dejavnosti pripeljejo do nezadostnega ali pa čezmernega financiranja.

Pomanjkanje sredstev lahko ugodno vpliva na delo organizacije in jo spodbuja, da obstoječa sredstva bolje izkoristi, s čimer se povečuje rentabilnost poslovanja. V takem primeru OZD bolj skrbi za plačilo terjatev, za zaloge, ne prodaja proizvodov nerednim plačnikom, usmerja nabavo materiala in surovin. Če pomanjkanje sredstev ni mogoče nadomestiti z boljšim izkoriščanjem obstoječih sredstev, se zmanjša obseg poslovanja.

Tudi čezmerna sredstva lahko povzročajo probleme. Ob zadostni višini sredstev se poraja občutek finančne gotovosti in poslovne brezbrčnosti. Izgubi se spodbuda za gospodarjenje s sredstvi in lahko pride do nezmotene porabe sredstev, kot končni rezultat pa se pojavlja pomanjkanje sredstev za financiranje proizvodnje. Čezmerna sredstva povzročajo večje stroške, kar slabo vpliva na rentabilnost poslovanja.

(Nadaljevanje na 2. strani)

USPEŠNO SODELOVANJE PROIZVODNJE IN PRODAJE

V mesecih januar, februar in marec se na našem tržišču prepleta še zadnja prodaja jesensko-zimske kolekcije z novo pomadno kolekcijo. Sedaj že lahko ocenimo uspešnost prodaje kolekcije jesen-zima. V vseh skupnih aktih smo dosegli pri prodaji lepe rezultate.

Pri prodaji kolekcije pomlad-poletje 1979 so v glavnem zastopane ženske sandale, ženski nizki čevlji, pri kupcih na debelo pa tudi planinska in delavska obutev. Večji del prodaje gre preko naših prodajal. Ženski nizki čevlji so bili pravočasno izdelani in so bili januarja že v prodajalnah. Po prvih podatkih se je prodaja pokazala uspešno, vendar so poslovodje na poslovni konferenci dali pripombe na kvaliteto materiala, barve in izdelavo. Konca aprila bomo že vedeli, koliko so te napake vplivale na prodajo in kako bo z zalogami.

Ženske sandale smo prve količine prodali že februarja. V tej skupini bo proizvodnja zaključila izdelavo šele v začetku maja, kar bo povzročilo nekaj težav pri izpolnitvi dogovorjenih pogojev prodaje pri grosistih in seveda tudi v prodajni mreži.

Sodelavci prodajne in tehnične službe se prizadevamo, da vse težave od izbora kolekcije do končne prodaje skupaj rešujemo in tako prispevamo k uspešnejšemu rezultatu.

Silva Pivk

Kdaj nova tovarna na Colu

(Nadaljevanje s 1. strani)

Drugo pomembno vprašanje zagotavljanja sredstev je vprašanje VIROV sredstev. Najvažnejši vir je doseženi dohodek. Več ko podjetje nameni sredstev za sklade, večja bo finančna neodvisnost in svoje poslovanje lahko financiramo z večjim deležem lastnih sredstev. Če lastnih sredstev ni dovolj, jih moramo pridobiti s kreditom. To pa povzroča povečanje poslovnih stroškov, zato je treba pred najetjem kredita proučiti, ali bo določeni posel pokrival vso to ceno.

Oba finančna vira imata dobre in slabe strani. Zato je prav, da si jih ogledamo pobliže.

Financiranje s pomočjo kredita pogosto deluje bolj spodbudno kot financiranje z lastnimi sredstvi. V tem primeru se mora podjetje bolj angažirati v delovnem procesu, da najete kredite racionalno porabi in jih ob zapadlosti vrne. Pomanjkljivost najetega kredita pa je, da ga je potrebno v določenem roku vrniti, poleg tega pa povečuje stroške in ne nazadnje so krediti strogo namenski in jih lahko dobimo le, če smo kreditno sposobni.

Vsaka OZD stremi torej za tem, da angažira čimbolj ustrezen obseg sredstev, kjer so rezultati, glede na vložena sredstva, najugodnejši. Finančno politiko je zato potrebno obravnati skupaj z nakupno, prodajno, investicijsko, proizvodno, kadrovsko, zaradi tesne mesebojne povezave in odvisnosti.

Najpomembnejša naloga finančne službe je zagotovitev optimalne LIKVIDNOSTI, kar pomeni, da OZD v vsakem trenutku razpolaga z zadostnimi sredstvi, s katerimi lahko poravnava zapadle obveznosti. Nujno pa je, da so ta sredstva tudi pravilno izkoriščena v krožnem poslovnem ciklusu (denar — blago — proizvodnja — blago — denar).

Če v poslovanju prihaja do neskladja med obveznostmi in razpoložljivimi sredstvi, to onemogoča redno plačevanje, kar povzroča neplanirano kreditiranje in morda celo tožbe (sodne sklepe); vse to pa povečuje stroške in slabše odnose s poslovnimi partnerji. Če obveznosti prihajajo hitreje kot denarna sredstva, je pozornost potrebno posvetiti prelivu sredstev. To pa lahko dosežemo s hitrejšim gibanjem sredstev, ali pa domače s hitrejšim obračanjem dinarja, tako pri nabavi, usklajeni proizvodnji, prodaji kot tudi plačilu terjatev. Taka oblika pozornosti in angažiranosti je najracionalnejši način povečanja stopnje likvidnosti (finančne stabilnosti).

Poleg že omenjenega pa ugodno vpliva na našo finančno stabilnost tudi izdvajanje dela dohodka v poslovni sklad, z namenom, da se uporabi v obratne namene.

Zmanjšanje zalog vseh vrst surovin, polizdelkov in končnih izdelkov in njihovo zadrževanje na ravni, ki zagotavlja nemoten potek proizvodnje, je osnova optimalne likvidnosti.

dogovarjamo se — dogovorili smo se

TOZD Obutev Žiri

Delavski svet TOZD OBUTEV ŽIRI, 8. 3. 1979:

Med drugim je delavski svet razpravljal o:

- zahtevkih za varstvo pravic delavcev
- višini prejemkov delavcev, ki spadajo v materialne stroške za leto 1979
- izdelavi investicijske dokumentacije za gradnjo zaklonske in odobritvi sredstev za pripravljala dela
- poročilo o stanju kreditov
- predlogu razpisa za delitev stanovanjskih posojil
- poročilo o bolniškem staležu
- razpisu za izdelavo samoupravnega sporazuma o merilih, pogojih načinih in postopkih za doseg dogovorjenega uvoza blaga in storitev ter odliva deviz za leto 1979
- pobudi družbenega pravoobranila samoupravljanja
- zbora delavcev
- razpisu referendumu za sprejem sprememb pravilnika o delitvi sredstev za OD, skupno porabo, o nadomestilih in prejemkih, in sprememb samoupravnega sporazuma o organizaciji in sistematizaciji delovnih opravil

— javni obravnavi osnutka sprememb pravilnika o delitvi sredstev za OD, skupno porabo, o nadomestilih in prejemkih, sprememb samoupravnega sporazuma o organizaciji in sistematizaciji

— pripombah in sprejemu pravilnika o načinu določanja in izkoriščanja dopustov

— predlogu razširitve predmeta poslovanja

— povišanju bruto urnih postavk

Delavski svet je med drugim sprejel naslednje sklepe:

— Potrdijo se predložene višine prejemkov, ki spadajo v materialne stroške za leto 1979.

Za osebne dohodke pripravnikov in učencev z učno pogodbo velja sklep od 1. 1. 1979 dalje, za ostale materialne stroške pa od 1. 3. dalje.

In sicer takole:

Dnevnic:

8—12 ur	165,00
nad 12 ur	250,00
zniž. dnev.	
6—8 ur	120,00

Terenski dodatek:

nad 7 ur	95,00
nad 14 ur	110,00
nad 4 ure	45,00

Sindikalna organizacija se vedno bolj vključuje v razreševanje problemov

Operativne naloge posebne finančne službe

V okvir operativnih nalog finančne službe prištevamo:

- izdelavo poročil o stalnem gibanju denarnih sredstev na žiro računu in drugih računih, ki jih vodijo pri SDK in v poslovnih bankah.
- skupno s prodajno službo od kupcev zagotoviti instrumente zavarovanja plačil oziroma plačilo v rokih, ki so določeni z Zakonom o zavarovanju plačil.
- vodenje blagajniškega poslovanja, ki zajema plačilo manjših računov za opravljanje storitev in drobne nabave, izplačilo OD, potnih stroškov in vodenje blagajniških evidenc.
- izdelava operativnih finančnih planov, sodelovanje z drugimi poslovnimi funkcijami: plansko, nakupno, proizvodno, prodajno; v cilju učinkovitega poslovanja.
- vodenje knjigovodstva dobaviteljev; pravočasna kontrola, likvidacija in izplačilo obveznosti do dobaviteljev.
- vodenje knjigovodstva kupcev in skrb za pravočasno plačilo v dogovorjenih rokih.
- vodenje poslovne evidence o opravljenem prometu in obračunu davka in pravočasnem plačilu le-tega.
- sodelovanje s finančnim knjigovodstvom in drugimi knjigovodstvi.
- izdelava amortizacijskih načrtov za posojila za poslovna sredstva in sredstva skupne porabe in skrb za pravočasno plačilo prevzetih obveznosti, kreditov.
- priprava poročil za organe upravljanja o stanju in gibanju denarnih sredstev in dajanje predlogov za zagotovitev finančne discipline in čimboljše učinkovitosti denarnih sredstev.
- opravljanje drugih del, ki spadajo v področje finančne operative.

Janez Bohinc

dogovarjamo se – dogovorili smo se

Nočnina:	
z računom	305,00
brez računa	120,00

Dodatek za deljen delovni čas:

prekinitev več kot ena ura	444,60
prekinitev več kot dve uri	889,20

Nagrada učencem z učno pogodbo:

SR Slovenija:	
I. letnik	1.111,60
II. letnik	1.389,50
III. letnik	1.667,40

Ostale republike:

666,96
833,70
1.000,44

OD pripravnikov:

srednja izobrazba	3.890,60
višja izobrazba	5.002,20
visoka izobrazba	5.835,90

Poprečni OD na zaposlenega v gospodarstvu SR Slovenije v 12. mesecih preteklega leta je 5.730,00.

Zajamčeni OD 3160,00

Odpravnina:

- do 20 let delovne dobe din 11.460,00
- nad 20 let delovne dobe din 17.190,00

Se ostali sklepi:

- Odobri se izdelava investicijske dokumentacije za gradnjo zaklonske in odobrijo sredstva za izvedbo pripravljalnih del za investicijo.
- Sprejme se razpis za delitev stanovanjskih posojil za leto 1979 v predloženi obliki.

Marta Mlinar je o bolniškem staležu povedala:

V TOZD Obutev Žiri je bilo izgubljenih 5.591 delovnih dni, to je 6,8 dni na zaposlenega v tozdu, za kar je bilo izplačano 920.378 din (primeri bolovanj do 30 dni).

V primeru bolovanj nad 30 dni pa je bilo v TOZD Obutev Žiri 11.300 izgubljenih delovnih dni, kar je povprečno 13,8 dni na zaposlenega v tozdu. Izplačano pa je bilo 1.671.380 din. V nadaljnji razpravi pa je sprejel še naslednje sklepe:

– Razpiše se referendum za sprejem sprememb pravilnika o osnovah in merilih za delitev sredstev za OD skupno porabo in o prejemkih za TOZD Obutev Žiri za 18. 4. 1979.

– Spremeni se 7. člen pravilnika o načinu koriščenja dopusta v DO Alpina Žiri in sicer tako, da se spremeni lestvica delovne dobe: Od 25 – 30 in nad 30 let delovne dobe naj pripada delavcem 30 dni dopusta.

To velja za delavce, ki delajo na normiranih, kakor tudi na režijskih delovnih opravilih.

Črta naj se pri dopustu na pogoje dela 2 dni dopusta za delavce, ki imajo 25 let delovne dobe in delajo na normiranih delovnih opravilih.

– Sprejme se razširitev predmeta poslovanja, tako da se pod stransko dejavnost vpiše »prodaja repromateriala in rezervnih delov domačih proizvajalcev.«

– Godbeno-pevskemu društvu Alpina Žiri se iz sredstev sklada skupne porabe odobri dotacija v znesku 353.290,00 din. Razdelilnik po TOZD je število zaposlenih.

– Mesečni prispevek posameznega člana delovne organizacije za Godbeno-pevsko društvo se od sedanjih 5,00 din poveča na 10,00 din in sicer od 1. 3. 1979 dalje.

– Bruto urne postavke naj se od 1. 2. 1979 povečajo za 15 %.

– Odobri se nabava 3 gasilnih aparatov v skupni vrednosti ca. 885,00 din.

– Za vse točke dnevnega reda mora biti do sklica seje predloženo gradivo (gradivo, povzetek gradiva in predlog sklepa). Če to ni pripravljeno, se predlagana točka na dnevni red ne uvrsti.

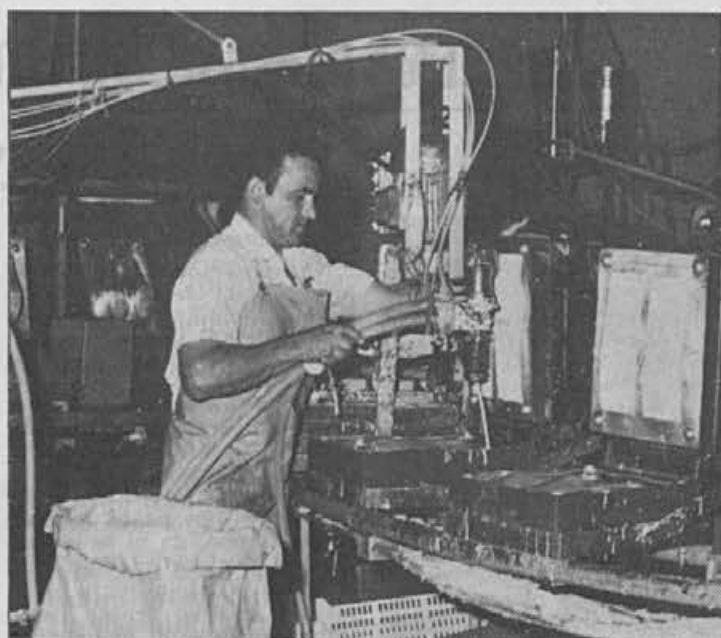
– Dnevni red sestavljajo: vodja TOZD, oziroma direktor, predsednik DS in tajnik samoupravnih organov.

– Dosledno (razen v izrednih primerih) je treba upoštevati da je treba gradivo dostaviti članom DS 8 dni pred sklicem, zato morajo tudi pripravljavci gradiv upoštevati postavljeni rok.

Tudi sklepi so bili podobni kot na sejah drugih delavskih svetov.

Preostali sklepi DS:

Marta Mlinar je podala predlog in obrazložila razpis za delitev stanovanjskih posojil delavcem Alpine za leto 1979. Po stanju 31. 12. 1978 je za TOZD Plastiko na skladu

V plastiki hitro napredujejo

skupne porabe – stanovanjski del na razpolago 457.808 din.

– Poročilo o bolniškem staležu:

Marta Mlinar je podala poročilo o bolniškem staležu v letu 1978 in seznanila DS, da je število izgubljenih delovnih dni v primeru bolovanj največje v TOZD Plastika Žiri (1.814), kar je povprečno 11,78 delovnih dni na zaposlenega.

Člani DS se pritožujejo, da je vzrok za tako veliko izgubljenih delovnih dni predvsem neprimerni delovni pogoji. In sicer precej delavcev dela na prepihu, ki ga povzroča viličar, ki stalno prevaža material skozi glavna vrata. Tudi ogrevanje je stalen problem. Vodjo tozda naj se zadoži, da bi se ti problemi čimprej ustrezno rešili.

– Informacija o reklamaciji poliola pri firmi Elastogran v mesecu januarju

Jože Štucin je razložil:

V mesecu januarju nam je firma Elastogran dobavila nekvaliteten polioli tip 7053, ki smo ga pričeli uporabljati dne 19. 1. 1979. Dne 22. 2. 1979 smo na podlagi slabih rezultatov pri vlivanju PU podpaltoval zahtevali intervencijo tehnične službe Elastograna.

Na podlagi tega sta bila v času do 1. 2. 1979 prisotna zaporedoma dva tehnika, ki sta potrdila, da je bil dobavljeni polioli resnično drugačne kvalitete kot pri običajnih dobavah. Kemijskemu inštitutu Boris Kidrič v Ljubljani smo poslali v analizo vzorec poliola ter so nas 7. 2. pismeno obvestili, da kvaliteta odstopa v treh parametrib ter je taka sestava poliola nesprejemljiva za predelavo. V nabavni službi smo se dvakrat sestali s predstavniki firme Elastogran ter skupaj sestavili reklamacijski

zapisnik. Neporabljeni polioli, ki je ostal v cisterni, smo jim vrnili ter ga bodo v enaki količini (ca. 8,5 tone) tudi vrnili. Dogovorili smo se da nam priznajo 50.000 DM za porabljeni nekvalitetni material ter za izpad proizvodnje, kar bodo obračunali pri dobavah poliola v času šestih mesecev.

Za bodoče sodelovanje z Elastogranom ter zmanjšanja rizika glede kvalitete poliola, so nam dostavili kontrolne pogoje ter navodila, kako moramo zagotoviti vhodno kontrolo ob priliki dobave poliola.

Pri nenadnih pojavih nekvadratnih izdelkov iz PU na vseh strojih moramo v bodoče prekiniti proizvodnjo ter takoj telefonsko obvestiti dobavitelja.

Kljub obojestransko podpisanimu reklamacijskemu zapisniku pa nam mora direkcija firme Elastogran še dodatno potrditi vsebino reklamacije, kar še ni bilo izvršeno ter pričakujemo v naslednjih dneh.

– Nabavna služba je dolžna poiskati optimalnega ponudnika za izdelavo lesenih vložkov in doseči optimalno ceno ali pa poiskati drugega dobavitelja. Vodjo TOZD Plastika se zadoži, da urgentno uredi to z nabavno službo, zakaj se to že ni naredilo.

TOZD Plastika

Delavski svet TOZD PLASTIKA, 9. 3. 1979:

Dnevni red je bil podoben kot na drugih delavskih svetih poleg tega pa je delavski svet razpravljal še:

- o reklamaciji poliola pri firmi Elastogran v mesecu januarju
- razširitvi predmeta poslovanja.

**Dopisujte
v glasilo**

dogovarjamo se – dogovorili smo se

TOZD Obutev Gorenja vas

Delavski svet TOZD OBUTEV

GORENJA VAS, 8. 3. 1979:

Delavski svet je obravnaval podobne zadeve kot ostali delavski sveti, med drugim pa še:

- ustanovitev obrata v Lučinah

- organiziranje požarnega varstva v TOZD Obutev Gorenja vas

- dotacija za nakup gasilnega avtomobila

- Ustanovitev obrata v Lučinah:

Vinko BOGATAJ je povedal:

Po predvidevanjih se bomo v DO Alpina vedno večkrat srečevali s pomanjkanjem zgornjih delov, posebno še, ko bo pričel obratovati novi stroj za brizganje podplatov pri tekaški obutvi. Zaradi tega smo poskušali analizirati razmere v okoliških krajih, kje bi bilo še kaj nezaposlenih in ugotovili, da bi bil tak kraj Lučine. Bil je organiziran sešatek z interesi in ogled Alpine. Vendar, ko je pretekel rok za oddajo prošnje, le-teh ni bilo. Sedaj pa bomo poskusili še v Leskovici.

- Organiziranje požarnega varstva v TOZD Obutev Gorenja vas

Dne 21. 2. 79 je bilo v Jelovici Jelobar Gorenja vas posvetovanje o urejanju požarnega varstva v industrijski coni v Gorenji vasi.

Na posvetovanju so bili predstavniki Jelovice, Alpine in prostovoljnega gasilskega društva Gorenja vas. Mišljenje prisotnih je bilo naslednje:

Vso organizacijo protipožarnega varstva znotraj objektov mora urediti vsaka delovna organizacija sama. Za zavarovanje objektov od zunanje strani pa bi reševali skupaj s tem, da bi še naprej delala gasilska desetina v Jeloboru. V Alpini pa bi organizirali gasilsko žensko desetino. Obe desetini bi delali v sklopu z gasilskim društvom Gorenja vas.

Sprejet je bil naslednji sklep:

Gre se v skupno organiziranje protipožarnega varstva za industrijsko cono v Gorenji vasi in se organizira gasilska ženska desetina.

Sprejet je bil še sklep, da se Gasilskemu društvu Gorenja vas odobri 8.000,00 din dotacije za nakup gasilnega avtomobila.

TOZD Prodaja

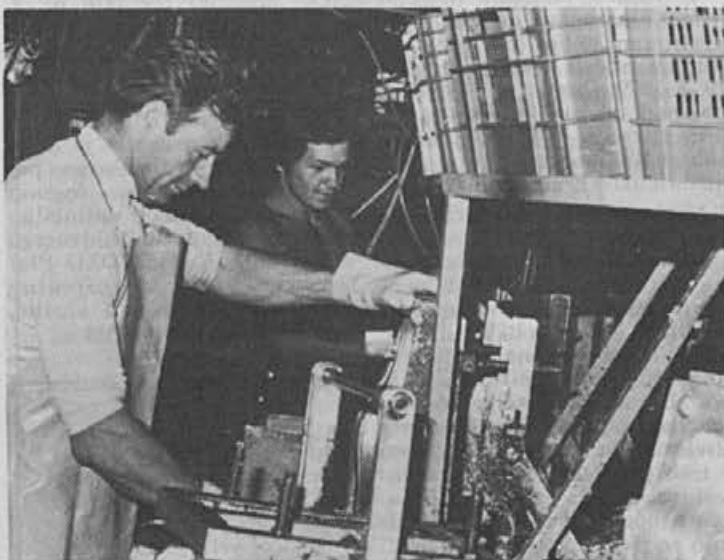
DS TOZD PRODAJA, dne 12. 3. 1979:

Nekaj važnejših sklepov:

1. Za pripravljala dela investicije Zagreb V, Voltino naselje je delavski svet zahteval še dodatno pojasnilo in bo šele na osnovi tega sprejel dokončni sklep.

2. Na predlog komisije za odpis rabljenih osnovnih sredstev in drobnega inventarja TOZD Prodaja Žiri, je DS sprejel sklep, da se na običajni licitaciji prodajo rabljena osnovna sredstva in inventar.

Ostali sklepi so bili enaki kot na drugih delavskih svetih.

Tudi od tega dela je odvisen uspeh v prodaji

Delovna skupnost skupnih služb

Delavski svet DELOVNE SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB, 9. 3. 1979:

Dnevni red je bil podoben kot na sejah ostalih delavskih svetov. Sprejeti pa so bili med drugim še naslednji pomembnejši sklepi:

- Sistemizira se novo delovno opravilo »Kontrola in preizkus materialov za zgornje dele«.

- Delovni opis »administracije v oddelku kadrovske

operative« naj se dopolni z dodatnimi nalogami.

- Razpiše se javna obravnava osnutka sprememb Samoupravnega sporazuma o organizaciji in sistemizaciji delovnih opravil za čas od 13. 3. 1979 do 28. 3. 1979.

- Sprejmejo se vse spremembe pravilnika o delovnih opravilih na katerih se opravlja zunanjetrgovinski promet v DSSS v priloženem besedilu.

Delavski svet delovne organizacije

Delavski svet DELOVNE ORGANIZACIJE Alpine, tovarne obutve Žiri je na svoji 8. redni seji, dne 12. 3. 1979 sprejel naslednje važnejše sklepe:

- Potrdi se sklep komisije za delitev sredstev za OD v zvezi z varstvom pravic delavcev

- Razpiše se referendum za sprejem sprememb samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za OD skupno porabo, o nadomestilih in premjkih za 18. 4. 79.

- Imenuje se volilna komisija v sestavi: Zoran Kopač, Pavel Nikolett, Marjan Kanjč, Ivanka Kavčič, Gregor Pustovrh, Hilda Pipan.

- Imenuje se komisija za sestavo volilnih imenikov v sestavi: Vinko Podobnik, Marica Naglič, Slavko Kristan.

- Razpiše se javna obravnava osnutka sprememb samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za OD, skupno porabo, o nadomestilih in premjkih za čas od 13. 3. – 28. 3. 1979.

- Spremeni se 7. člen Pravilnika o načinu koriščenja dopusta v DO Alpina Žiri in sicer tako, da se spremeni lestvica delovne dobe: Od 25 – 30 in nad 30 let delovne dobe naj pripada delavcem 30 dni dopusta. To velja za delavce, ki delajo na normiranih, kakor tudi na režijskih delovnih opravilih.

- Sprejme se pobuda družbenega pravobranilca samoupravljanja, Splošno-organizacijski sektor se zadolži, da se manjkajoči samoupravni akti sprejmejo do postavljenega roka. Poiskati je treba vse možnosti, da bi te akte naredili doma in šele, če bi pokazalo, da doma nimamo nikogar, ki bi bil sposoben za primerno nagrado oblikovati predloge aktov, je treba rešitev

iskati zunaj delovne organizacije na podlagi razpisa. To velja tudi za vse primere v prihodnje.

- Potrdi se zapisnik zborov delavcev z dne 22., 23 in 26. 2. 1979

- Sprejme se povišanje vrednosti bonov za prehrano delavcev, ki med delom ne dobivajo tople malice (delavci v TOZD Prodaja), oziroma se morajo hraniti po predpisani dieti iz zdravstvenih razlogov, na vrednost 17,00 din dnevno.

- Odobri se dotacija iz sklada skupne porabe za Godbeno-pevsko društvo Alpina Žiri v višini 363.290 din.

- Od sedanjega prispevka 5,00 vsakega posameznega člana DO, za Godbeno-pevsko društvo, se prispevek poveča na 10,00 din in sicer od 1. 3. 1979 dalje.

- Potrdi se poročilo odbora za izobraževanje

- Sprejme se predlog razširitve predmeta poslovanja za TOZD Obutev Žiri, TOZD Plastiko Žiri in TOZD Prodajo Žiri.

- Sprejme se povišanje bruto urnih postavk za 15 % od 1. 2. 1979 dalje, s tem da se razlika za februar poračuna v mesecu marcu.

DELAVSKA KONTROLA

TOZD OBUTEV ŽIRI je na svoji 3. redni seji dne 1. 3. 1979 obravnavala problematiko zastojev v proizvodnji v oddelku lahke in težke montaže.

Delavska kontrola je planskemu oddelku in nabavni službi postavila vprašanje zakaj je do zastojev prišlo.

Na naslednji seji pa bo delavska kontrola obravnavala zadevo.

• Kako ustvarjamo •

Ocene so dobre, pomanjkljivosti znane, samo rezultati še!

Malokdaj je taka prilika, zato je jo velja izkoristiti, smo si mislili, ko smo na uredniškem odboru načrtovali obisk med našimi sodelavci, delavci TOZD Prodaja, ki so se v dneh od 13. do 17. marca zbrali na poslovodski konferenci.

Hotel Metropol v Portorožu že več let zaporedoma gosti poslovodje, ki na konferenci, ki pomeni pomemben člen v verigi našega poslovnega procesa, predvsem izberejo tisto, kar naj bi med letom prodajali. Okvirno naročanje vrst in količin obutve je torej osrednja naloga konference.

V splošnem delu pa se pogovarjajo in dogovarjajo še o vsem drugem: kadrovskih vprašanjih, organizacijskih problemih, investicijskih možnostih...

Uro, dve posedim med njimi na skupnem zasedanju in delu po skupinah, ki jih tvorijo poslovodje po ozemeljskih področjih (rajonih).

Opazujem s strani rutino »starih mačkov« in »tipanje« mlajših poslovodij; samozavest vedočih in negotovost manj izvedenih.

Pa nekaj skupnih stvari: želja za uspeh prodajalne in resen odnos do dela na konferenci.

Želim spoznati te ljudi od blizu, njihova mišljenja o sami konferenci, sodbe o kolekciji, načrti in problemih v prodajalnah. Kaj menijo o delu v tozdu – pa o razmerah v delovni organizaciji?

Predsednik DS Karel Florjančič in Jakob Čelik, dosedanji predsednik osnovne organizacije sindikata TOZD Prodaja sta moja prva sogovornika.

»Odkar smo organizirani v temeljnih organizacijah, so se nekatere stvari že izboljšale«, pripoveduje Karel Florjančič.

»Nismo sicer še dosegli pravih dohodkovnih odnosov, na kar pa vpliva tudi dejstvo, da smo raztreseni v 4 republikah in da delegati (člani) delavskega sveta skoraj – da nimajo pravih stikov s sodelavci na terenu, razen s sodelavci v prodajalni. Ta slaba povezanost z delegatsko bazo slabi tudi razpravo in sklepanje, ki bi res bila odraz teženj delavcev v tozdu.

Druga pomanjkljivost je v preširokih gradivih za seje, včasih pa je težava tudi jezik, ki je pač različen. Zgodi pa se tudi, da gradiv za nekatere točke sploh ni.

Morda bi bilo zato prav, da bi delo na področju samoupravljanja čimbolj poenostavili in usmerili v praktičnost. Mislim, da bi komisijam morali dati večjo vlogo. Delavski sveti pa bi ob tem v mnogih vprašanjih bili le drugostopenjski ali pritožbeni organ.

Predsednik osnovne organizacije TOZD Prodaja pa je prizadevanje sindikata za rast delegatskega sistema ocenil takole:

»Sindikalna organizacija, si je letos vseskozi prizadevala, da bi kar najbolje in najhitreje usklajevali različne interese na terenu.

Posebno skrb smo posvetili socialnim problemom. Mislim pa, da je pomembno vzpostaviti med delavci čim pristnejše stike, to pa je včasih možno tudi z organizacijo splošnih in drugih srečanj. Leto bi bila lahko organizirana tudi med temeljnimi organi-

zacijami. Se na nekaj bi opozoril v zvezi z našim delom: sodelovanje z občinskim sindikalnim svetom v občini Škofja Loka in večjo organiziranost komunistov na terenu. Le s skupnim prizadevanjem vseh nas bi bilo možno razviti dejavnost samoupravnih delovnih skupin v tozdu.

Se posebno pa se bo treba usmeriti v razreševanje medosebnih odnosov delavcev.

V bežnih obrisih smo z ocenami predsednika DS in predsednika OO osvetlili razmere v tozdu.

Lotimo se sedaj že bolj neposredno strokovnih stvari. Menimo, da so vodje področij, (rajonov), ki so sedaj trije, zelo dobri poznavalci. Pa še to; delovna opravila vodij rajonov so nova – pa jih zato velja še posebej predstaviti.

Najprej je spet spregovoril Jakob Čelik, vodja rajona za Hrvatsko: »Ocenjujem, da je bila uvedba vodij rajonov zelo uspešna poteza, čeprav smo v začetku naleteli na odpor. Kasneje, ko so ljudje spoznali, da nismo le revizorji, temveč tudi svetovalci, so se stvari obrnile na bolje. Poskušamo tudi obdržati čim tesnejši stik med prodajalnami in centralo, lotevamo pa

se tudi medosebnih odnosov v prodajalnah.

Kar zadeva oceno letošnje kolekcije, mislim, da je kar v redu. Ob tem naj poudarim, da smo nekatere korekture napravili že po sejmu v Bologni, ki smo ga obiskali. Mislim, da so obiski sejmov še naprej nujni. Sicer pa je osnovna značilnost obutve letos udobnost, pete so nekoliko nižje, konice nekoliko blažje zaobljene, barve svetle. Prevladuje fleks izdelava, zlasti škornji so iz mehkih naravnih materialov, pogosto pa se pojavlja velur.

Na terenu poskušamo uvesti čimbolj ustrezno dostavo
(Nadaljevanje na 6. strani)

Spoznati značilnosti obutve je zelo važno

Kako ustvarjamo

Ocene so dobre ...

(Nadaljevanje s 5. strani)

obutve; včasih je potreben tudi »nočni skok«, da je blago pravočasno v prodajalni.

Iva Sobočan pa je povedala:

»Mislim, da so se zadeve, odkar delamo vodje rajonov izboljšale tudi v pogledu sodelovanja z računalniškim centrom. Izredno pomembno je namreč, da imamo vedno na razpolago podatke, ki nam pomagajo, da bolje ukrepamo.

V zvezi z našo funkcijo vodij rajonov bi omenila še, da si prizadevamo, da bi prodajalne delale v čimboljših pogojih, zato predlagamo, tudi investicije. Poudarila bi še našo večno pomanjkljivost – aranžerski material. Ta je večinoma zastarel ali ga pa sploh ni.

Iva Sobočan in Jakob Čelik sta spregovorila o problemih na terenu

Trdim, da so naše izlozbe zato najslabše urejene.

Se nekaj bi dodala k tistemu, o čemer je govoril že moj kolega Čelik, to je naše sodelovanje s centralo. Veste, izredno pomembno je, da takrat ko smo v Žireh, rešimo tudi čimveč administrativnih zadev za naše prodajalne. Tako ni več toliko slabe volje in delo se lahko odvija normalno.

Nekaj misli torej imamo. Pogovorimo se neposredno s poslovodji.

Cirila Šorn z Jesenic: »Če ocenjujem letošnjo konferenco, moram reči, da je sedaj, ko delamo v teh skupinah, veliko boljše. K našim boljšim odločitvam pripomorejo tudi menekenke, kajti na nogi čevljev lažje ocenimo.

Pri prodaji je izredno važno tudi, da ne zamujamo rokov. Na to bo morala paziti zlasti proizvodnja. Pa še nekaj v zvezi z dobro prodajnimi artikli. Obljubljajo, da bodo ponaročila možna, zakaj tega ni?

Sicer pa menim, da v prodajalne pogosto dobimo obutve, narejeno iz čisto drugih materialov, kot je narejena ta, ki jo naročimo na konferenci. To pa je povsem drug čevljev, ki ga običajno težje prodamo.

Milomirka Gnjatović iz Čačka:

Značilnost letošnje kolekcije je udobnost. To je v skladu s tem, kar smo videli na letošnjih sejnih obutve. Vloga vodij rajonov se je pokazala kar v redu, zlasti v pogledu organizacije dela.

V zvezi z delavskim samoupravljanjem v temeljni organizaciji pa bi povedala, da je še vedno problem razumevanja materiala. Gradivo je pogosto še vedno preširoko.

Josip Kasaić iz Niša:

»Kolekcija je letos boljša kot je bila prej. Konkurenca na našem tržišču je res velika, toda cena vendarle ni bila nikoli problem.

V zvezi z vlogo vodij rajonov ne morem povedati nič določenega ker sam rešujem probleme, tako organizacijske narave, kakor medčloveške odnose. Uporabim pač telefon, pa bi želel, da bi vse službe dosledno pomagale pri razreševanju raznih vprašanj:«

Cirila Šorn, Milomirka Gnjatović in Josip Kasaić na razgovoru

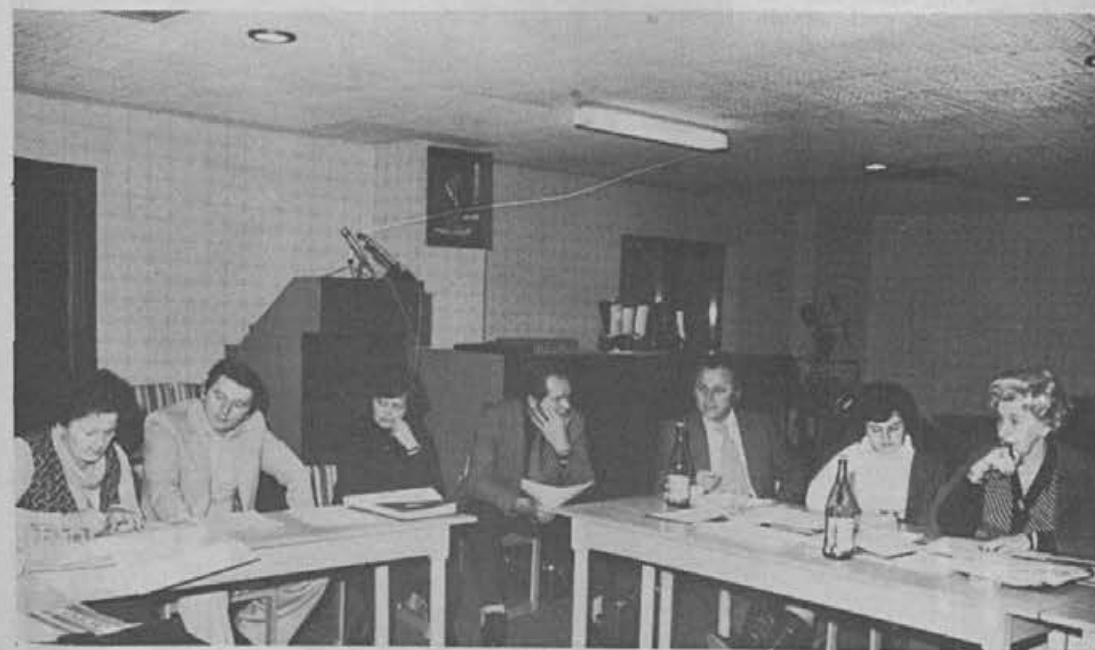
Kako ustvarjamo

Novoselac Stjepan, Ribić Mirko in Kadić Derviš v razgovoru z urednikom

Na nogi se vidi bolje kot na sliki

Kakšna bo zimska obutev

Stjepan Novoselec, Zagreb III:

Kolekcija letos je kar v redu. Drugo je, če bo to res narejeno, kar naročamo. To bo možno le, če bo proizvodnja večinoma delala za mrežo.

Pomanjkljivost je v tem, da nimamo niti para moške obutve. Mislim, da ne bi smeli pozabiti na tiste kupce v Jugoslaviji ki za vsako ceno hočejo prav naš, alpski čevlji. To izhaja iz tradicije in iz izrednega ugleda firme.

Če bodo naše alpske kapacitete premajhne, bomo verjetno šli v kooperacijo. To ocenjujem kot slabo, ker ponavadi ne dobimo kvalitetnega blaga. Nujno bi v takih primerih pri proizvodnji v kooperaciji morali neposredno sodelovati naši strokovnjaki.

Mislim, da bi v bodoče morala biti konferenca po sejmu v Bologni, da bi lahko uvedli vse korekture, ki bi bile potrebne, da bi bila naša kolekcija boljša.

Seveda pa se mi zdi pomembno tudi to, da pri izbiri in potem pri izdelavi ne kasnimo, da nas ne prehitijo konkurenca. Se nekaj bi povedal; pri našem delu bo treba več zavesti, izboljšati pa tudi medsebojne odnose.

Mirko Ribić, Varaždin:

»Vprašujete, kako delamo v prenovljeni prodajalni. Pogoji so se res zelo izboljšali, upam, da bo to dobro vplivalo na uspeh prodajalne. Začetek zelo veliko obeta. Seveda je ob tem važno, da nimamo le funkcionalnih in estetsko urejenih prostorov, temveč, da imamo pravočasno tudi blago, ki ga potrošniki radi kupujejo. Mislim, da bo potrebna pri tem večja elastičnost odgovornih ljudi.

Za nas v Varaždinu bi bilo važno, da bi v hiši kupec res dobil kompletno športno opremo, na primer.

O drugih stvareh pa menim, da bi morali stremeti k izboljšanju odnosov na podlagi medsebojnega zaupanja. Delavsko samoupravljanje je pri nas dostikrat le kulisa, za katero se skriva marsikaj drugega. Tu ne gremo v korak s časom.

Pa še to: če poslovodja odgovarja za prodajo, se je treba z njim tudi posvetovati (konsultirati). Izkoristiti je treba poznavanje razmer na terenu in razširiti sodelovanje.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Kako ustvarjamo

(Nadaljevanje s 7. strani)

Vojo Radosavljevič, Sarajevo:

Mi pred olimpijado? Že ugotavljamo, da bo želel zimsko opremo in tudi smučarske čevlje vsakdo, če zna smučati ali ne. Vprašanje je, če bo Alpina mogla poskrbeti za tako razširjeno tržišče.

Pri nas se že pojavljajo težnje, da bo smučarske čevlje treba uvažati.

Sicer pa mislim, da bodo ob boljših kolekcijah zaloge manjše. Izogibati se bo treba »kiksov«, ki smo jih delali prejšnja leta.

Morda še misel v zvezi z osebnimi dohodki v mreži. Pri tem se je treba vprašati pod kakšnimi pogoji jih dobivamo. Morda pa je delo v proizvodnji slabše organizirano, ali pa je selekcija proizvodov premajhna, priprava dela pomanjkljiva, da delavci v proizvodnji zaslužijo premalo.

Derviš Kadić:

»Alpina ima na tržišču v Jugoslaviji še vedno veliko možnosti, saj ima tudi ugled. Zlasti še, če bomo zmogljivosti (kapacitete) usmerili pravilno.

Letošnja kolekcija daje upanje na uspešno prodajo, bolj zaskrbljuje slaba angaži-

Silva Pivk in Miha Govekar vodita naročanje

ranost delavcev na področju samoupravljanja in družbenopolitičnega življenja.

Sindikalna organizacija in Zveza komunistov bi se morali bolj vključevati v razreševanje nekaterih ključnih življenjskih vprašanj delavcev v mreži (na primer stanovanjska vprašanja).

Ana Pavček, Ljubljana:

»Kolekcija je letos res izvrstna. Vprašujem se, če bomo v prodajalno dobili res to ali kaj drugega.

Izpostavila bi še eno vprašanje:

Trdim, da premalo damo za lokale, tako za obnovo, kakor odpiranje novih. Tako je Alpina še vedno premalo prisotna na tržišču, saj nimamo prodajalnih niti v največjih mestih republik. Seveda je primerno lokacijo dobiti čedalje težje.

V zvezi z delom vodij programov pa lahko rečem, le vse najboljše, saj se vplivna vloga že malo pozna. Podobno velja za vodje rajonov.

Na koncu še beseda, dve najodgovornejših ljudi na konferenci. Govorita Ivan Capu-

Prizor ob naročanju kolekcije

Kako ustvarjamo

der, vodja mreže in Bojan Starman, vodja TOZD Prodaja.

Bojan Starman in Ivan Capuder sta povedala:

»Glavni cilji konference so naročanje, v splošnem delu pa razreševanje vseh drugih problemov, ki se nakopičijo med letom.

Letošnjo konferenco lahko ocenjujemo kot prelomnico v organizaciji, saj delamo po rajonih, kar omogoča večjo načrtnost, večje prizadevanje za uspeh in bolj razčiščene odnose na relaciji prodajalna, rajon, TOZD, DO.

Posebno velja poudariti izredno vlogo vodij rajonov, ki so se že povsem uveljavili.

V delo bo treba vnesti še nekaj korektur, na primer časovni premik konference po sejnih, poudariti delo po strokovni komisiji za kolekcijo itd.

Tekst: Nejko Podobnik

Foto: Brigita Grošelj

O strategiji prodaje sta spregovorila Ivan Capuder in Bojan Starman

Iz skladišča materialov

Skladišče znotraj tovarniške ograje

Hitra rast in širjenje proizvodnje, kateri smo priča v zadnjem desetletju, je zahtevala ustrezne prostore za svoje delo. Običajno ima pri prostorih prednost proizvodnja tudi na račun skladiščnih prostorov, tako skladišča materialov, kakor skladišča izdelave obutve. S postavitvijo nove proizvodne — skladiščne hale smo bili prepričani, da se bomo v celoti izognili dosedanjih skladiščnih prostorov, ki so raztreseni po Žireh, vendar nam to ni uspelo. Nabavna služba ima za svoje potrebe skladiščenje materiala še vedno večje število skladiščnih prostorov izven tovarniške ograje.

Načrtovana nova gradnja skladiščne hale in temu ustrezno napravljeni izračun potrebnih skladiščnih površin, bi sicer v celoti pokrila trenutno stanje potrebnih skladiščnih prostorov, ki jih rabi nabavna služba. Vendar naj opozorim na stremljenja nekaterih, da bi zasedli prostore, ki so obljubljeni in s prostorskim planom dodeljeni nabavni službi. Naj navedem nekaj primerov:

V skladišču rezervnih delov bomo izgubili prostore za potrebe širjenja kurilnice.

V skladišču spodnjih materialov se predvideva širjenje telefonske centrale.

V tretjem nadstropju stare stavbe, kjer smo planirali skladiščne prostore, se predvideva ureditev del priprave za športno obutve.

Lahko torej zapišem le to, da bo z izgradnjo nove skladiščne hale pridobljeno veliko prostora, ki ga bo zasedlo skladišče končnih izdelkov, nabavna služba bo dobila tudi sicer primerno veliko površino, vendar pri tem vedno opazam dve stvari:

— prostori so zelo nepraktični in zahtevajo veliko več napora, če želimo imeti pregled nad materiali.

— zaradi neposredne bližine tako proizvodnje, kakor tudi ostalih služb bodo ti prostori lahko kaj hitro zasedeni drugače kot je bilo načrtovano, kakor se to vedno dogaja.

Realno gledano bomo pridobili veliko uporabnega prostora in če ga bomo znali izkoristiti, sem prepričan, da ga bo za sedanje razmere dovolj.

Jože Bogataj

razgovor za urednikovo mizo — razgovor

Na temo KAKO OPERATIVNO PLANIRATI PROIZVODNJO, DA BI BILA ORGANIZACIJA BOLJŠA, ZMOGLJIVOSTI BOLJE IZKORIŠČENE, NORME IN KALKULACIJE STVARNEJŠE?

V razgovoru so sodelovali: Janez BOHINC — šef finančno-računovodskega sektorja, Tone KLEMENČIČ — vodja programa lahke obutve, Vladimir PIVK — vodja planskega oddelka, Alojz GREGORČ — normirec, Štefka OBLAK — kalkulant, Janez SMEH — vodja težke montaže in Marijan BOGATAJ — šef tehničnega sektorja.

Razgovor sta vodila Nejko PODOBNIK in Srečko ERZNOŽNIK, zapiske je pripravila ANUŠKA KAVČIČ.

1. Vsi vemo, kako pomembno je, da plan dosledno izvršujemo. Kaj bi po vašem mnenju morali še posebno upoštevati pri sestavi in izvajanju operativnih planov?

Kako vzpostaviti sistem, ki bo omogočil večjo učinkovitost temeljnih organizacij (ekonomski kazalci) in možnost sprotnega reagiranja?

Janez BOHINC:

Menim, da je pri uvajanju skupnega prihodka še posebej pomembno ob sestavi plana upoštevati osnovno načelo celovitega skupnega planiranja. V kolikor tega ni, obstajajo naslednje nevarnosti:

- nekontinuirani zastoji v proizvodnji in s tem motnje pri normalnem poslovanju, kar ima vpliv na dohodkovno oziroma finančno uspešnost

- neusklajenost med poslovnimi funkcijami nabave, proizvodnje, financiranja in kadrovanja

- kopičenje vseh vrst nepotrebnih stroškov (zalog, finančnih sredstev, zastojev v proizvodnji).

Da bi se temu izognili je nujno sodelovanje vseh služb

v delovni organizaciji, ki sodelujejo v poslovnem procesu s sestavljavci operativnih planov. Tu smo še vedno dokaj neusklajeni in nedorečeni, ker se to delo pretežno odvija le na področju proizvodnje, nabave in prodaje.

V teku je tudi povezava teh treh funkcij — to je nabave, proizvodnje in prodaje — s finančno.

Treba pa je posebno izpostaviti, da bi plani morali biti usklajeni in ne sami sebi namen, saj nam le-to daje trdnjšo osnovo za delo, oziroma bo tako naše poslovanje najcenejše in s tem tudi rezultati boljši.

Plan torej ni samemu sebi namen, zato je nujno poleg celovitega planiranja vseh poslovnih funkcij, treba vpeljati tudi sistem sprotnega zasledovanja odmakov od načrtovanih postavk v planu. Vendar to ni dovolj. Nujni sta dve sočasni nalogi in to:

1. Sprotno spremljanje dejanskega stanja z ustreznimi merili

2. Potrebno bi bilo ugotavljanje vseh vzrokov za take odmake od planiranih oziroma realiziranih postavk in na os-

novi te analize odmakov tudi nakazati rešitve za izvajalce, ki bi morali takoj ustrezno ukrepati.

2. Ste eden vodij programov. Kako vi ocenjujete vlogo operativnega planiranja in kako spremljate (ali se vključujete) v izvedbo tega plana?

Tone KLEMENČIČ:

Operativno planiranje je vsekakor eden najpomembnejših dejavnikov oziroma usmerjevalcev našega skupnega dela. Od tega so često v veliki meri odvisni tudi naši skupni rezultati — uspehi. Kot vodja programa sem dolžan sodelovati pri planiranju in razporejanju proizvodov lahke obutve in to predvsem časovno. Še tako pravilno planiranje pa se še pred uresničitvijo izmaliči iz niz vzrokov. Poruši se vrstni red artiklov, v proizvodnji pride do zamujanja sezon vzporedno s tem nezadostno, ali bolje rečeno, neenakomerno pokritje proizvodnih zmogljivosti (kapacitet). Osebnostno mislim, da bi v Alpini morali reorganizirati naše planiranje. Naša poslovna politika ni dovolj jasna ali pa vsaj ne vsem tistim, ki smo jo dolžni izvajati. V okviru razpoložljivih kapacitet se moramo dogovoriti koliko in kje bodo izdelovali športno obutev in kakšne bodo razpoložljive kapacitete za lahko obutev.

Težiti je treba za specializacijo oddelkov, ne da se delati povsod vse. Iskati je treba možnosti sprotnih (sukcesivnih) naročil in proizvodnje tudi pri športni obutvi, da ne bi bilo v bodoče potrebno zopet večjega prekrivanja med programi v mrtvih sezonah. Prav to povzroča veliko pre-

meščanja ljudi in menjave izdelkov na trakovih.

Razpoložljive kapacitete za posamezne programe morajo biti bolj dolgoročno in jasno začrtane; le tako bi lahko vodje programov skrbeli za popolno zasedenost kapacitet z najbolj rentabilnimi proizvodi (ki največ prinašajo), proizvodi, ki bi istočasno zahtevali tudi najmanj hitrih tehnoloških sprememb.

Prevečkrat želimo točno splanirati proizvodnjo na daljše roke, kar nam pozneje onemogoča vsako elastičnost ali prilagajanje trgu. To seveda ne pomeni slabše poslovne rezultate, kot bi jih sicer lahko dosegli, kljub temu pa plan ne uresničimo v določenih rokih (pomanjkanje materialov, dodatna izvozna naročila, itd.).

Menim, da je treba razčistiti našo poslovno usmerjenost, kaj in koliko izvoziti, koliko naj dobi maloprodajna mreža, to pomeni, da se bi točno vedelo, kakšna izdelava naj teče na posameznem traku in bi s tem lahko stalno računali, znotraj tega pa bi morali terminsko (časovno) planiranje po artiklih skrajšati, doseči večjo elastičnost in s tem boljše končne rezultate, seveda v okviru rokov in časa, ki so nujni za pripravo v tehnični in nabavni službi.

3. S katerimi ukrepi bi bilo možno doslednejše izvajanje operativnega plana?

Vladimir PIVK:

Na postavljeno vprašanje bi lahko odgovoril zelo na kratko. Edino specializacija proizvodnje oziroma trakov bi prinesla dosledno izvajanje načrtovanega dela.

Vendar pa moram takoj poudariti, da ima vsaka medlaja dve strani in tudi tu je to vidno.

Specializacija je danes pojem vsake industrije, oziroma tovarne v svetu in tudi pri nas.

Poglejmo na kratko plan Alpine: Imamo v bistvu dva programa — lahko modno obutev in športno obutev. Gledano s tehnološke in operativne strani pa vidimo, da je popolnoma drugače.

Vsak od teh dveh programov ima še veliko vrst izdelav, katere imajo popolnoma različne tehnološke in razvojnopripravljalne zahteve. Tako je v bistvu vsaka izdelava drugi program.

Verjetno smo ena izmed redkih tovarn v svetu, ki ima pod »eno streho« od najbolj zahtevnih ženskih salonk iz ševroja in sandal, pa do delavskih, planinskih in tekaških čevljev, s pisano paletno barvnih kombinacij in materialov, z različnimi vrstami podplatnih izdelav

razgovor za urednikovo mizo — razgovor

in tudi pisano vrsto smučarskih čevljev (pancerjev) glede na zahteve posameznih kupcev. Povsod pa nastopajo še veliki modni vplivi, ki jih moramo tudi upoštevati.

Vse to pa zelo vpliva na nespoštovanje planske discipline. Za osvetlitev bi navedel samo nekaj bistvenih problemov:

- zelo težavna preskrba z ustreznimi materiali v pravem času in po planirani ceni, ker je materialov toliko vrst, kar je v mnogo primerih značilno le za našo proizvodnjo;

- usklajevanje proizvodnega plana med posameznimi oddelki pokrivanje kapacitet, katere bistveno odstopajo v posameznem obdobju po šivalnicah, sekalnici spodnjih delov, v montaži in deloma tudi v prikovalnicah;

- zelo zahtevna razvojna tehnološka priprava in ogromno dela s pripravo. Tu mislim na veliko zaposlenost pri izdelavi vzorcev, do priprave tehnoloških postopkov, kalkulacij, normativov, materiala in časov ter proizvodne dokumentacije;

- iz leta v leto slabša kvalifikacijska usposobljenost v montaži za tako zahtevna opravila. Tako pride do zastojev v proizvodnji, večjih stroškov in v določenem primeru iskanje »grešnega kozla« zaradi zastojev in napak, ki se pojavljajo v proizvodnji.

Druga, dobra stran medalje pa je, da s takšno proizvodnjo imamo dovolj naročil in prepletamo in pokrivamo z določenimi izdelki mrtvo sezono. Obenem pa ne delamo čevljev v zalogo, kot to dela marsikatera tovarna v Jugoslaviji.

Da pa bi konkretno odgovoril na postavljeno vprašanje, s kakšnimi ukrepi bi to odpravili, pa tole:

- morali se bomo dogovoriti, kakšne so naše možnosti in kaj lahko delamo ter za kaj smo usposobljeni;

- specializacija trakov za posamezne vrste obutve oziroma izdelave in izkoriščenje zmogljivosti z določeno izdelavo obutve

- delati to, kar bo v skupnem dohodku Alpine prineslo največji ostanek dohodka;

- selekcije in usklajevanje naročil v prodaji med potrebami domačega trga in zahtev uvoznih naročil, kar seveda pogojuje tudi usklajevanje rokov;

- tipizacija materialov in izdelav;

- pričetni sistematično proučevati dela in vključevati izboljšave

- dela bi se morali lotiti z večjo zavestjo in smisla za odgovorno opravljanje dela.

To pa je tudi naša samoupravljalna dolžnost.

Nejko PODOBNIK:

Janez Bohinc je prej govoril o sodelovanju. Kako si to sodelovanje predstavljate in kako konkretno do tega sodelovanja znotraj tovarne priti?

Janez BOHINC:

Delno sem to že omenil v prvem delu odgovora. Zelo pomemben dejavnik je operativno planiranje v delovni organizaciji, ne samo proizvodnje, ampak vseh vzporednih faz, oziroma poslovnih procesov — od nabave materiala, prodaje in financiranja. Ne da to naravnava kakor pač nanese, ampak da tudi vnaprej točno vemo za potrebe in razpise planov tudi v zvezi s finančnimi sredstvi. Dokler ni posebne krize še kar gre, čeprav moramo reči, da tak sistem in tako poslovanje zahteva dosti denarja. Dražji smo tudi zato, ker si za tako poslovanje moramo izposojati tuja sredstva, ki bi jih morda, s kontinuiranim planiranjem oziroma načrtovanjem ne bi bilo potrebno.

Kako naj bi izgledalo sodelovanje med službami, oziroma z izvajalci operativnih planov? Lahko rečemo da operativni plani trenutno tečejo še najboljše v tehnični službi. Drugje teh operativnih planov ni toliko predvsem pa ni nadaljne koordinacije.

V finančnem sektorju smo s tem začeli, vendar bo nujno sodelovanje tudi ostalih služb, zlasti nabave in prodaje, sicer uspeha ne bo.

Nejko PODOBNIK:

Pred časom smo imeli v delovni organizaciji razne mrežne plane, ki so upoštevali celotni poslovni proces, ki je tekel od prodaje in naprej. Približno tako delamo tudi danes. Spomnimo pa se lahko, da smo pred časom imeli tudi skupino za vrednostno analizo, ki se je ukvarjala z usklajevanjem interesov posameznih sektorjev ali služb.

Še v zvezi s problemi s surovinami.

Znano nam je, da se v inozemstvu, pa tudi pri nas že pojavljajo skupna vlaganja v ustvarjanju skupne materialne baze za proizvodnjo, s tem, da se v tej dohodkovni verigi uresniči tisto kar pravzaprav planiramo. Ali se kaj razmišlja v zvezi s tem; da bi šli v dogovore z našimi usnjarnami, da bi v takih rizičnih dohodkovnih skupnostih, v tej dohodkovni verigi, razvili tako proizvodnjo, ki bi nam ustrezala.

Ali je možno, da bi poskušali na ravni delovnih organizacij čevlarsko-predelovalne industrije razvijati specializacijo in bi lahko prišli do večjih količin v odnosu do naročil v usnjarnah. Ali je po vašem kakšna možnost, da bi tak način povezovala preresla v rizično skupnost?

Morda še vprašanje v zvezi s študijem časa; pred časom smo imeli informativni razgovor z enim od zunanjih strokovnjakov, o tem, da bi bolj sistematično, gledano tudi z ekonomskega vidika, skupaj z našimi tehnologi, poskušali oblikovati tak način spremljanja dela in priprave, da bi ustvarili več dohodka.

Ali je to kaj napredovalo?

Vladimir PIVK:

Povedal bi nekaj v zvezi s pomanjkanjem kvalificiranih čevlarskih delavcev. Le-teh je pri nas res vedno manj. V šoli imamo sedaj učence iz Bosne, ki so na praktičnem pouku v tovarni, vendar je vprašanje, koliko jih bo pri nas ostalo.

Pa še o dogovarjanju z usnjarnami:

Teorija je eno, praksa pa drugo. Samo primer: edini proizvajalec ševroja in ševreta v Jugoslaviji, ki je za nas zanimiv, je »Cibalijsa« iz Vinkovcev. V zadnji sezoni smo tu veliko naročali toda osnovna surovina je iz uvoza, zato ne more nihče jamčiti, da ti bodo naročene količine res tudi dobavili. Pri nas je to povsem drugače, kot v neki kovinski industriji. Usnje ima svoje lastnosti, svoje posebnosti ipd.

Marijan BOGATAJ:

Usnja praktično ne uvažamo. Usnjarne pri nas lahko naredijo kvalitetno usnje. Problem pa je v nas samih, ker mi nimamo določenega materiala in konstantnih potreb, usnjarne pa to prav tako želijo kot mi. Ob tem nihanju potreb je seveda težje načrtovati dobave, še posebno ob dejstvu, da so v zvezi z usnjem razmere na jugoslovanskem tržišču zelo nestabilne.

Razumljivo je, da za majhne količine ne moremo sklepati kakšnih skupnih dogovorov, ker za mnoge proizvajalce v Jugoslaviji nismo zanimivi. Dohodkovni odnosi pomenijo tudi pokrivanje izgube drugih.

Nejko PODOBNIK:

Ali je možna specializacija in hkrati rizična skupnost čevlarskih podjetij?

Marijan BOGATAJ:

Zaenkrat ne. Mislim, da se to vleče že veliko let. Imamo svoj program in na primer smučarske čevlje kupujejo od nas ostale čevlarske delovne organizacije, ki jih ne izdelujejo. Kar zadeva vpliv mode na tržišču, pa imamo vsi enake probleme in ne bo še kmalu prišlo do tega da bi se povezovali in specializirali proizvodnjo. Zanimivo bi bilo sodelovanje na drugih področjih ravno pri proizvodnji določenih materialov, vendar so tu tudi različne zahteve in v jugoslovanskem merilu smo popolnoma razdvojeni. Zato pride do podvojenja zmogljivosti, na drugi strani pa imamo celo vrsto potreb, oziroma materialov in so zmogljivosti premajhne.

Nejko PODOBNIK:

Ali bi bilo smotno, da bi se na vseh delovnih opravilih, kjer se že ukvarjajo s študijem dela, vnesli še metode in elemente vrednostne analize ali pa da se posebej oblikuje skupina, ki bi sistematično delala na razvoju inovacijskega sistema.

(Nadaljevanje na 12. strani)

razgovor za urednikovo mizo — razgovor

(Nadaljevanje s 11. strani)

Marijan BOGATAJ:

Kar zadeva študij časa, smo se pred kratkim pogovarjali z zunanjimi strokovnjaki, ki bi nudili določeno pomoč.

Prišli smo do zaključka: dokler ne rešimo ključnih vprašanj, ki so bila že omenjena, bi bilo nesmiselno, da bi se zagnjali v določena dela ali opravila, ker bi delavci rekli: »Tukaj iščete sekunde, drugje pa ne vidite milijonov«, zato v to stvar nismo šli. Prej moramo rešiti večje probleme in šele nato reševati manjše; tudi ne bi bilo prav, da bi začeli najprej iskati rezerve neposredno pri delavcih, šele nato pa bi se začeli pogovarjati o specializaciji proizvodov, od delkov, materialov, kupcev ipd.

Vladimir PIVK:

Prvo, kar bomo najprej morali začeti bo usklajevanje naročil za domače in tuje kupce. Tukaj bomo morali priti do nekih skupnih ciljev.

Zdi se mi, da sistem za študij časa imamo, strinjam pa se s tovarišem Bohincem, da pa ni planov, oziroma načrtov gibanja osebnih dohodkov, kajti to je tesno povezano — čas in z njo vrednost minute.

Ad 4. Eden od elementov operativnega planiranja je tudi normiranje. Kako to delo poteka in kaj načrtujete v bodoče?

Zakaj tako visok povprečni letni preseg norm?

Alojz GREGORAČ:

Naj posežem nekoliko nazaj. Zadnje večje regulacijo norm smo imeli leta 1975 in sicer 1975 smo določili nove čase, obenem pa tudi nove urne postavke. V proizvodnji smo imeli tedaj doseg ali normo v povprečju od 114 % — 117 %.

V letu 1976 so se urne postavke dvignile, doseg norm pa je bil v povprečju nekoliko višji kot prejšnje leto. Časi so ostali nespremenjeni.

Podobno je bilo leta 1977. Preseg se je dvigal vedno bolj,

časi pa ne. Tudi v letu 1978 se je doseg dvignil v povprečju, urnih postavk nismo dvigali, časov nismo spreminjali. Takrat se je postavilo vprašanje, kaj bomo naredili z normami. Zaradi posebnih razmer in objektivnih okoliščin smo normo pustili. No letos smo spet dvignili urne postavke, kar zadeva regulacijo časov pa so stvari še vedno odprte. Delni vzrok, da ni prej prišlo do regulacije časov je tudi že v precej nizkih osebnih dohodkih, pa tudi v odnosu do sosednjih tovarn smo imeli vedno nižje osebne dohodke.

Mislím, da je najprej treba ugotoviti finančno stanje delovne organizacije, kaj smo zmožni dati na urne postavke in obenem zaostri tudi čase. Če bi vse to delali sproti, in če vemo, da imamo inflacijsko stopnjo do 20 % in če bi 15 % vsako leto dvignili urne postavke in ustrezno zaostri čase, bi imeli danes enake osebne dohodke, le normirca bi nihče ne vpraševal, zakaj imamo take dosege.

Kako bomo to rešili, je verjetno stvar delavskega sveta in tudi strokovnjakov, ker o tem ne more odločiti posameznik. Normirca imamo danes praktično zavezane roke. Pred petnajstimi leti je bilo to drugače. Danes pa vidimo, da moramo s časom reševati osebne dohodke.

Res je, da na visok preseg vpliva tudi to, da se je organizacija dela v zadnjem času precej izboljšala, predvsem na trakovih, nekatera ostala delovna opravila pa so ohranila še dovolj skritih rezerv. Torej, vidimo, da to stanje le ne gre v celoti na račun ohlapnih časov.

Nejko PODOBNIK:

Ali je možno, da bi tam, kjer ugotavljamo stalno slab doseg morda ugotavljali tudi, če morda delavec ni ustrezno razporejen, ali pa je posredi vprašanje tehnologije, ki se morda da izboljšati?

Alojz GREGORAČ:

Velikokrat je res, da je nepravilna razporeditev. Nekomu pa na nekem delovnem mestu ne gre in ne gre, druge pa bi bil morda uspešen.

Ko bo tak premeščen na drugo delo, mu bo pa šlo. So pa seveda tudi taki, ki jih lahko razporedimo kamor koli, pa jim ne gre od rok, čeprav so pridni, nimajo pač ročnih spretnosti.

Marijan BOGATAJ:

Naš skupni problem je inflacija, višanje življenjskih stroškov in s tem pritisk na povečanje osebnih dohodkov. Ker se grupe, oziroma pravilniki teže popravljajo sproti kakor se norme, je večji pritisk na

normirca, kar je pa sploh narobe. Normirec bi moral skrbeti za pravilne čase — glede na tehnološki postopek, pogoje ipd. — ne pa skrbeti tudi za to, da bo osebni dohodek delavca primeren. Doseg je kritičen največ zaradi tega, ker delavec pride do določenega spoznanja, da toliko lahko naredi, več pa ne. To se pravi; če predolgo pustimo previsoke presege, postanejo taki časi nestimulativni za povečanje storilnosti. Nimamo pa name na izvajati večjega pritiska na delavca, saj je naša storilnost predvsem na trakovih, kar velika.

V zvezi s kadri še tole: razumljivo je, da marsikateri delavec ne more pri vsakem delu dosegati enakih uspehov. Velik problem je v tem, ker nimamo dovolj kvalificiranih ljudi. Na drugi strani pa imamo veliko delavcev, ki smo jih zaposlili zaradi socialnih razmer, ki pa hkrati ne zmorejo dati od sebe tistega, kar proizvodnja zahteva.

Janez BOHINC:

Vse to, kar sem slišal je res. Ugotovitev, da če ne damo skozi urno postavko, damo skozi preseg, je točna, vendar ta ugotovitev krivi dve stvari, ki sta za nas zelo važni:

Naša lastna cena je zaradi tega vprašljiva. Ob odločitvah rentabilnosti izdelka je zaradi nepravilno postavljenih norm, slika izkrivljena.

Druga stvar, ki je prav tako boleča pa je naslednja:

Pravilnik in analitične ocene z urnimi postavkami so eno, zapisane v pravilniku, dejanska izplačila in dejanski osebni dohodki, v primerjavi z medsebojnimi odnosi, so pa predvsem nekaj drugega. To pomeni, da analitična ocena ne igra tiste vloge, za katero smo se s pravilnikom dogovorili, in pomeni izkrivljanje osebnih dohodkov ali cene dela med posameznimi težavnostnimi deli.

Vrniti bi se bilo treba na tisto pot, ki je bila že nekdanj, da so norme namenjene za normiranje in dejansko porabo časa, sistem nagrajevanja pa je nekaj drugega, neodvisen od normirca. Finančne možnosti so edino merilo — ne inflacijske razmere. Čeprav je res, da inflacija povzroča pritisk na osebne dohodke, toda po zakonu o združenem delu, osebni dohodki ne morejo biti odvisni od inflacije, ampak bi morali biti odvisni samo od doseženih rezultatov.

Kaj opazate v proizvodnji v zvezi s planiranjem proizvodnje, normiranjem in pravno kalkulacijo?

Janez SMEH:

Planiranje je zelo povezano s proizvodnjo in mislim, da je to zelo pomembna stvar, posebno za nas, ko smo v proizvodnem ciklusu na zadnjem mestu. V redu je če se tega držimo. Važno je, da se res držimo planske discipline. V praksi pa opazamo, da je pri nas mnogokrat drugače. Večkrat pridejo vmes dodatna naročila in, glede na dober zaslužek, ta naročila tudi sprejmemo. Taka dodatna naročila pa nam zmedejo proizvodnjo. Če je proizvodnja naprej planirana in kapacitete zasedene ter planirano, koliko delavcev bo delalo pri tem, takoj nastopijo težave. V montaži se to odraža še veliko bolj. Če, recimo že v priprojevalnici zmanjka določenega materiala ali pa v šivalnici, ali je v sekalnici spodnjih delov še, se vse te zadeve pokažejo prav v montaži.

Menim, da imamo v proizvodnji še rezerve, seveda ob dobri organizaciji in če bi plan, ki smo ga postavili lahko dosledno upoštevali, če bi dobili primerne materiale in seveda pravočasno, sem prepričan, da bi lahko naredili še veliko več.

Toda s takimi materiali kot moramo delati včasih, je pa dobro, da sploh kaj naredimo in tudi časov se ne bo dalo več zaostri. Glede izboljšanja tehnologije bi omenil, da se marsikaj novega iznajde, vendar to večkrat ostane bolj skrito, prej se pokaže kaj slabega.

Glede kalkulacij: Res je, da so veliki vplivi na lastno ceno. Mi ljudi doplačujemo, zato, ker jih kar najprej premeščamo.

Omenil bi še izredno pomnjanje dobrih kvalificiranih delavcev. Velikokrat se zgodi, da je potrebno nekoga zamenjati in spet je problem, kje dobiti primerne delavca.

Marijan BOGATAJ:

Vsak mojster, vsaka služba je dolžna skrbeti za kadre in njihovo izpopolnjevanje.

razgovor za urednikovo mizo — razgovor

Janez BOHINC:

Iz vsega tega lahko sklepamo, da naša samoupravljaljska zavest še zdaleč ni taka kot si jo želimo in na podlagi katerih imamo napisane pravice, torej se ne zavedamo druge plati medalje, če šele doplačilo pripomore, da je nekaj narejeno.

Kaj pravzaprav je kalkulacija kot pojem in kaj s kalkulacijami pri nas v Alpini načrtujemo in ali je vpliv kalkulacij na selekcijo proizvodnje ustrezen?

Štefka OBLAK:

Kalkulacija je z drugimi besedami povedano zbir vseh stroškov materiala in stroškov izdelave: tako dobimo lastno ceno proizvoda — seveda pa moramo prej prišteti še režijske stroške, ki pa se za posamezen proizvod delijo po različnih ključih.

Tako je torej lastna cena tisti osnovni pokazatelj cene, na podlagi katere se odločamo za postavitev maloprodajnih cen, le-te pa so gotovo bistvene pri odločitvi ali lahko gremo v izdelavo posameznega modela. Seveda pa poleg tega moramo preveriti še veliko različnih dejavnikov, ki pogosto prodajni ceno posameznega modela — kot recimo — izrazito modni artikel dovoljuje precej višjo ceno kot pa klasični model.

Gotovo imajo izračuni kalkulacij vpliv na izbor modelov, ki bodo potrjeni za izdelavo in prodajo na tržišču. Še posebno pomembne so točne kalkulacije za izvozne artikle, saj se pri teh ne formirajo cene s pribitkom rznih družbenih obveznosti na lastno ceno kot pri domačih artiklih, pač pa samo dohodek, ki ga nujno rabimo za razširjeno reprodukcijo.

O tem, če je vpliv kalkulacij na selekcijo proizvodnje ustrezen, ne morem govoriti, saj to odločajo druge službe na osnovi naših podatkov. Vsekakor pa so ravno podatki iz kalkulacij osnovni pokazatelji za poslovno odločanje.

Janez BOHINC:

Kolikor globlje se pogrezamo v skupni prihodek, tembolj bodo tudi tozdi in tisti, ki imajo potreben vpliv na te zadeve, spoznavali, da postaja kalkulacija osnovni element dogovorjenih stroškov, ki naj bi se med temi temeljnimi organizacijami tudi priznavali. Prepričan sem, da se bomo morali zavedati, da je element kalkulacije, opremljen z realnimi porabljenimi časi, osnova za čimbolj pravilne dohodkovne odnose.

Marijan BOGATAJ:

Ne samo na ravni tozda, tudi znotraj tozda bo treba izvršiti analizo dela vsakega oddelka posebej, če bomo hoteli ugotoviti, kje so upsešni in kje manj uspešni. To so tiste nedanje ekonomske enote, ki so bile že bolj razvite kot so danes.

Janez BOHINC:

Tu gre predvsem za drugačen pristop k delu tudi drugačen pristop k operativnemu planiranju in usklajevanju procesov, ne samo po trakovih ampak tudi po temeljnih organizacijah. Pri skupnem prihodku, če sledimo zakonu, bi morali rezultate ugotavljati tudi po stroških po izdelku, kar pa pomeni, da bi morali določeno skupino ali zgornjih delov ali podplatov delati v enem tozdu ali na enem traku, ne pa nekaj pri nas, nekaj v Gorenji vasi, z ozirom na kombinacije, ki jih potem znotraj operativnih planov usklajujemo. To so zadeve, ki pa zahtevajo marsikaj, kar pa mi danes še nismo zmožni, niti po znanju, niti po disciplini (delovni, organizacijski), in bo to precej težko. Precej časa bo potrebno, da bi dejansko sprovedli tisto, kar bi že zdavnaj morali, to je ne samo evidentiranje, ampak spremljanje stroškov in ukrepanje.

Kot šef tehničnega sektorja spremljate vso prepletenost operativnega planiranja. Vaši načrti v zvezi z izboljšanjem dela na posameznih področjih?

Kako reševati krizne situacije in jih celo vnaprej predvidevati?

Marijan BOGATAJ:

Gospodarski in ekonomski uspehi podjetja so odraz celotne organizacije in dela vseh služb.

To pa pomeni ustrezne ljudi z ustrezno prakso, upeljana metodologija dela.

Mišljenje, da je proizvodnja izključno stvar tehnične službe, je nesprejemljivo, čeprav nekateri še vedno tako mislijo.

Torej planiranje in proizvodnja proizvodov je delo vseh služb, katerih vsaka po svoje vpliva na uspeh ali neuspeh v

posameznem proizvodnem oddelku. Na primer: ustrezna kadrovska politika še ni veliko število štipendistov, ampak pomeni pridobiti in usposobiti potrebno število delavcev z ustreznimi sposobnostmi, ki so sposobni opravljati zaupana dela.

Tako bi morala imeti vsaka služba ustrezno zamenjavo za določeno ključno delovno mesto, kajti iskanje ustreznih ljudi izven OZD je malokrat uspešno.

To sem omenil zato, ker menim, da je ustrezen strokovni kader osnovni pogoj za dobro gospodarjenje, kar velja za vse strokovne službe in proizvodne oddelke.

S tem želim povedati, da je v Alpini nepravilno mišljenje, ko govorimo o operativnem planiranju, da je to delo odvisno samo od tehnične, oziroma planske službe.

Pri našem planiranju je zelo malo maneverskega prostora, kajti večina naših naročil je taka, da so že naprej določeni, bodisi roki, materiali, možnost in specializacija posameznih proizvodnih oddelkov itd. Vemo, da smo sezonski proizvajalci, zato imamo v določenih obdobjih preveč naročil, drugič pa zopet manj. S tem nehoti pridemo na naš proizvodni program, za katerega vemo, da je preveč oster in da je glavni vzrok nastajanja kriznih situacij.

O vzrokih pestrosti našega programa danes ne bi govorili, ker bi bila to preširoka problematika, pa tudi predstavnikov prodaje ni tukaj.

Mislil pa, da ni daleč čas, ko bo nas gospodarska nujnost

pripeljala do tega, da bomo morali naš program, oziroma oddelke specializirati, povečati serije, oziroma izključiti določene programe, oziroma kolekcije, pa ne samo zaradi produktivnosti in kvalitete, ampak tudi zaradi materialov.

Trenuten položaj na jugoslovanskem tržišču glede dobav surovin je nemogoč. Praktično nimamo nobene izbire materialov, splošna nesolidnost naših dobaviteljev ter njihova odvisnost od uvoza nam ne daje nobenega jamstva za izvajanje začrtanih planov. Glavna naša naloga, če želimo izboljšati operativno planiranje, oziroma povečati izkoriščenost kapacitet, je temeljita priprava posameznih kolekcij, oziroma proizvodov. Nujna je specializacija materialov, ob upoštevanju stalnih, kvalitetnih dobaviteljev, kajti še vedno smo za številne dobavitelje nezanimivi, bodisi zaradi premajhne količine naročenih materialov ali pa zaradi občasnih potreb.

Nadalje, neusklajenost zmogljivosti šivalnic in montaže, nam narekuje, da imamo kooperante, kateri nam izdelajo 1/4 vseh zgornjih delov. Kooperacija pa ima določene posebnosti na katere ne moremo vplivati.

V zvezi z odpravljanjem kriznih situacij je rešitev nakazana že v obravnavi ter v hitrem ukrepanju vseh prizadetih služb. Ustrezna nabava materialov je eden od glavnih problemov, zato bo morala nabavna služba posvetiti našim dobaviteljem še več pozornosti in kontrole naročenih materialov.

ZAKLJUČEK:

Kaj torej napraviti? Ali se zavestno opotekati znotraj plotu, ki smo ga sami ustvarili. Ali morda ta plot preskočiti, kar pa pomeni več naporov vseh, pa morda tudi kakšno prasko.

Vse kaže, da bo treba to napraviti čimprej, sicer bomo še globlje v kolesnicah in bodo težave še večje.

dogovarjamo se – dogovorili smo se

Program razvoja celovitega sistema obveščanja v občini Škofja Loka

Izhodišče programa predstavljata dve analizi; prva je preučila celoten sistem informiranja v občini, druga pa je ugotavljala stanje na področju obveščanja v OZD loške občine, ki izdajajo svoja glasila. Ugotovitve prve analize lahko strnemo v naslednje:

Za občino Škofja Loka je značilno, da je v primerjavi z drugimi gorenjskimi občinami na zadnjem mestu glede razširjenosti sredstev množičnega komuniciranja, po razširjenosti televizije, zlasti pa dnevnikov, pa je celo pod slovenskim povprečjem. Za razliko od drugih gorenjskih občin tudi nima izrazitega vodilnega lokalnega sredstva javnega obveščanja (pri podatkih o objektivni razširjenosti je bil upoštevan kriterij gospodinjstev na temelju podatkov iz leta 1975).

Regionalno glasilo »Glas« sicer poroča o dogodkih, problemih in življenju v občini Škofja Loka, toda z izhodišča regionalnega informatorja, razen tega pa je za »Glas« značilna navezanost na dohodek od oglasov in reklam, kar zmanjšuje prostor za vsebinske, delegatsko naravnane informacije. Druga sredstva množičnega obveščanja, ki so razširjena v občini Škofja Loka, so sredstva javnega obveščanja na ravni republike in torej ne morejo v polni meri zadovoljevati potrebe po lokalni informiranosti.

Po razširjenosti sredstev obveščanja (anketa 280 anketirancev iz 17 krajevnih skupnosti občine Škofja Loka), se je Glas uvrstil nekje na sredo nad skupino časnikov (Delo, Ljubljanski dnevnik) in revij.

Anketa je iskala tudi odgovor na vprašanje, kolikšen pomen imajo v občini posamezniki kanali informiranja pri obveščanju v neposrednem družbenem okolju.

Prevladuje neposredno medčloveško obveščanje z 79 %, ostali kanali informiranja pa imajo razmeroma majhen pomen. Med sredstvi javnega obveščanja je na prvem mestu Glas s 7 %, sledi Delo s 5 %, glasila OZD z le 3 %, Dnevnik, radio in televizija pa vsak po 2 %. Tako je bila potrjena osnovna predpostavka, da v sistemu javnega obveščanja v občini Škofja Loka obstaja informacijska praznina, ki je s sodelovanjem vseh obstoječih sredstev informiranja ni mogoče zapolniti, zato se je potrebno odločiti za oblikovanje novih informacijskih sporočil oziroma novih oblik posredovanja informacij.

Kot osnovna potreba se je pokazala ustanovitev lokalne radijske postaje, katere kratko, jedrnat in takojšnje poročanje bi bilo dopolnjeno s te-

meljitim in poglobljenim poročanjem regionalnega glasila, glasil OZD in KS, medtem ko bi ustanovitev lokalnega lista pomenila v sedanjem trenutku podvajanje oblike lokalnega poročanja (pri ustanovitvi lokalnega lista gre za uvajanje novega medija, medtem ko ima radio že svojo distribucijsko mrežo; lokalni list bi lahko izhajal kvečjemu kot 14-dnevnik, medtem ko bo lokalna radijska postaja že v poskusnem obdobju delovanja oddajala svoj program najmanj dvakrat tedensko; vse gorenjske občine, razen Škofje loške, so vsaj delno pokrite z radijskimi programi, ustanovitev lokalnega lista pa bi pomenila odstopanje od tega regionalnega vidika ipd.)

V programu razvoja celovitega sistema informiranja sta posebej obdelana mesto in vloga lokalne radijske postaje v

neposrednem družbenem okolju, ki ga ima v enotnem sistemu radiodifuzije, s čimer so opredeljene naloge, ureditev ustanovitelskih razmerij, načini financiranja in zagotovitev družbenega vpliva, določitev osnovnih kadrovskih, tehničnih in materialnih normativov, preciziranje pomena lokalnega radia v izjemnih pogojih itd.

Kako v delovnih organizacijah

Analiza vprašalnika o obveščanju v OZD loške občine je dala osnovne podatke o stanju na področju obveščanja v tistih OZD, ki izdajajo svoje glasilo. V analizi niso bile obdelane informativne skupine v šestih krajevnih skupnostih, ki so formalno ustanovljene, niti glasila, ki jih izdajajo v KS Škofja Loka, (četrtletno v 3.500 izvodih), v Gorenji vasi (dvakrat letno v 550 izvodih) in Poljanah (četrtletno v 500 izvodih).

Glasil OZD je v občini 14, od tega jih 7 izhaja redno mesečno v skupni nakladi 9.450 izvodov. Zanimivo je, da izdajajo svoja glasila tudi manjše delovne organizacije s komaj nekaj več kot 100 zaposlenimi.

Prostorsko je največ glasil na območju KS Škofja Loka, področje Poljanske doline je ustrezno pokrito, zelo neugodno pa je stanje v Selški dolini, kjer izdaja svoje glasilo le Alples in kjer kljub ustanovljenim informativnim skupinam v Selcih in Železnikih

med njimi ni pravega stika.

Glasila v občini so razmeroma mlada, saj jih je večina začela izhajati po letu 1968, nekatera pa celo prav pred kratkim, čemur gre v določeni meri pripisati tudi neizdelan vsebinski koncept in druge – predvsem kadrovske in organizacijske probleme.

Po podatkih o objektivni razširjenosti glasil bi morala le-ta predstavljati pomemben osnovni vir informiranja delovnega človeka, vendar temu ni tako. Stopnja organizacije služb za informiranje v OZD, njihova večja ali manjša samostojnost, pa tudi opredeljenost področja informiranja v samoupravnih aktih so tiste osnove, od katerih je v določeni meri odvisna kvaliteta obveščanja.

V nasprotju s predvidevanji, da je nezagotovljena materialna osnova tudi eden od vzrokov za stanje, kakršno imamo, nas odgovori navajajo na drugačne zaključke. Kljub temu, da le v šestih OZD namensko planirajo sredstva za informiranje, je to najbrž eno od obrobni vprašanj, nikakor pa ni odločilno za razvoj obveščanja v OZD.

Zelo različni so stroški tiskanja, ki se gibljejo od 6,40 din za izvod do 36,00, odvisni pa so predvsem od naklade in ne toliko od likovne in grafične opreme. Tudi čas od oddaje rokopisov do stiskanega časopisa je zelo različen – od nekaj dni

z našega skupnega zbora

dogovarjamo se – dogovorili smo se

pa celo do enega meseca, kar praktično pomeni, da beremo včasih dva meseca staro kroniko.

Mnogo bolj problematični so načini in oblike organiziranja služb za informiranje, ki (razen v treh primerih) niso samostojne niti tam, kjer bi to sicer objektivno bilo mogoče. V manjših DO je pomanjkanje samostojnosti teh služb še dosti bolj očitno.

Večina DO tudi nima ustreznega družbenega organa, ki bi usmerjal in oblikoval politiko obveščanja. Ti organi (vključno z uredniškimi odbori) tudi niso ustrezno sestavljeni. Preseneča podatek, da niti v enem uredniškem odboru nimamo delegata KS niti druge OZD.

Še nekaj drobnih podatkov:

Z obveščanjem se poklicno ukvarjajo po en delavec le v treh delovnih organizacijah; pravilnik o obveščanju ali ustrezen akt, ki naj bi to področje konkretno opredelil, pa je sprejel le v štirih OZD.

Pri oblikovanju vsebine glasil daleč prednjačijo delavci skupnih služb. Vsebinska stalnih rubrik (ki jih imajo vsa glasila, razen treh), je pretežno standardna, tipizirana, neinventivna in nepolemična.

Analiza stanja na področju obveščanja v OZD je šele prva faza kompleksnejše raziskave, ki naj v naslednjem obdobju analizira vsebino izbranega vzorca glasil, v tretji fazi pa bi preučili učinkovitost informacij z anketo med zaposlenimi v OZD loške občine.

Neobdelano, vendar pereče vprašanje se pojavlja pri obveščanju v tistih delovnih organizacijah loške občine, ki zaposlujejo večje število delavcev, pa nimajo razvitih ustreznih oblik informiranja in torej ne morejo delavcev enakopravno vključevati v vse procese odločanja.

KATERI ZAKLJUČKI:

1. Komisija predlaga, naj občinska konferenca SZDL verificira stanje na področju obveščanja v občini, kot je prikazano v analizah, ki so sestavni del programa.

2. Iz analiz v posameznih poglavjih izhaja:

- da obstaja v sistemu javnega obveščanja v občini Škofja Loka informacijska praznina pri obveščanju najširšega kroga delovnih ljudi in občanov, to praznino pa zapolnjuje neposredno komuniciranje, zlasti medosebno;
- da so sredstva obveščanja v OZD in informativne

skupine v KS preveč zaprte v svoja ozka okolja in niso odraz potreb in zahtev, ki jih postavljajo delovni ljudje in občani kot subjekti informiranja v procesu delegatskega odločanja;

– da bo usklajen in povezan pretok informacij v okviru občine omogočal uspešnejše opravljanje ene temeljnih nalog INDOK centra – posredovanje informacij delovnim ljudem in občanom;

– da sredstva množičnega komuniciranja, ki so razširjena v občini Škofja Loka, pa so nacionalni mediji, ne morejo v polni meri zadovoljevati potrebe po lokalni informaciji. Zaradi tega dejstva sodelovanja s sredstvi javnega obveščanja izven naše regije ni smotno širiti v večjem obsegu, poglobiti in intenzivneje pa je treba razvijati sodelovanje z regijskim časopisom Glas, ki naj v dogovoru z občinskimi konferencami SZDL vseh gorenjskih občin hitreje in kvalitetneje preobrazi svojo vsebino.

3. Občinski konferenci SZDL naj ob ugotovitvi o informacijski praznini, ki obstaja v sistemu javnega obveščanja v občini Škofja Loka, ki bi jo lahko zapolnil radijski medij kot najbolj učinkovito in rentabilno sredstvo lokalnega obveščanja, upošteva sklep sveta Krajevne skupnosti Žiri o ustanovitvi lokalne radijske postaje.

4. Občinska konferenca SZDL naj naroči pri RTV Ljubljana izdelavo idejnega projekta za ustanovitev lokalne radijske postaje, ki naj vsebuje naslednje elemente:

– da prične v prvi fazi z delovanjem za področje KS Žiri studio v Žireh

– da se v drugi fazi ustanovi drugi studio za potrebe občine Škofja Loka, ki posreduje informacije tudi na oddajnik za Žiri in Železnike,

– predvideti je treba način povezovanja med studijema Žiri in Škofja Loka ter oddajnikom Železniki

5. Občinska konferenca SZDL naj ob ugotovitvi o informacijski praznini, ki obstaja v sistemu javnega obveščanja v občini Škofja Loka, ki bi jo lahko zapolnil radijski medij kot najbolj učinkovito in rentabilno sredstvo lokalnega obveščanja, upošteva sklep sveta Krajevne skupnosti Žiri o ustanovitvi lokalne radijske postaje.

6. Občinska konferenca SZDL naj imenuje komisijo, ki naj pripravi programsko shemo delovanja lokalne radijske postaje, preuči in pripravi

predlog organiziranosti te radijske postaje, kadrovske zasedbe in načinov financiranja za redno delovanje.

7. Občinska konferenca SZDL naj se poveže s konferencami SZDL gorenjskih občin glede možnosti sodelo-

vanja in bodočega povezovanja lokalnih radijskih postaj v regiji.

8. V akcije, ki se bodo izvajale na osnovi sprejetih sklepov za uresničevanje zastavljenih nalog, naj se vključijo vse družbeno-politične organizacije v občini.

Program je bil pripravljen v decembru 1978, obravnavali pa so ga: svet za informiranje pri občinski konferenci SZDL skupaj s komisijo za informiranje pri občinskem komiteju ZK, izvršni odbor in predsedstvo občinske konference SZDL, verificiran in sprejet pa je bil na 13. seji občinske konference SZDL, 7. marca letos.

Pavle Okorn

V obveščanju napredek

Analiza vprašalnika o obveščanju v OZD loške občine je dala osnovne podatke o stanju na področju obveščanja v tistih OZD, ki izdajajo svoje glasilo. V analizi niso bile obdelane informativne skupine v šestih KS, prav tako pa tudi ne glasila, ki jih izdajajo krajevne skupnosti. V občini izdaja svoje glasilo 14 OZD v skupni nakladi nekaj manj kot 10.000 izvodov.

Problem, ki tudi deluje zaviralno pri razvoju informiranja v občini, je tudi pomanjkanje delavcev, ki bi delali pri pripravi informacij. Zaradi vseh omenjenih ugotovitev in tudi zaradi splošno ugotovljenega stanja na področju informiranja v občini predlaga-

je, da občinska konferenca SZDL verificira stanje na področju obveščanja v občini. Hkrati pa naj sprejme predloge in sklepe o možnostih nadaljnjega razvoja obveščanja v OZD in KS ter mesto in vlogo INDOK centra ter sveta za informiranje pri

občinski konferenci SZDL. Podpre naj se delovanje radijske postaje v Žireh, hkrati pa naj OK SZDL naroči pri RTV Ljubljana izdelavo idejnega projekta, ki naj vsebuje naslednje elemente: program dela radijske postaje Žiri in program ustanovitve radijske postaje za območje občine Škofja Loka, ki posreduje informacije tudi na oddajnik za Žiri in Železnike in povezavo med studijema Žiri in Škofja Loka ter oddajnikom Železniki.

Občinska konferenca SZDL pa naj imenuje posebno komisijo, ki bo pripravila shemo delovanja lokalne radijske postaje ter preučila in pripravila predlog organiziranosti te radijske postaje. Hkrati pa naj se konferenca poveže s konferencami SZDL gorenjskih občin glede možnosti sodelovanja in povezovanja lokalnih radijskih postaj. V uresničevanje omenjenih nalog pa naj se vključijo vse družbenopolitične organizacije v občini.

Kako ustvarjamo

Vasaloppet Sälen-Mora

Vasa tek – dobra preizkušnja za naše čevlje

4. marca letos se je slovitega 86 km dolgega Vasa teka na Švedskem udeležilo 10 Jugoslovancev, med njimi kar dva Žirovca – Zoran in Martin Kopač.

Izjemen uspeh je dosegel Maks Jelenc, bil je 33. Tudi naša dva Žirovca sta se tudi uvrstila zelo solidno. Se posebno velja povedati, da so se vsi jugoslovanski tekmovalci uvrstili s tekaškimi čevlji Alpina, ki so se izredno obnesli, čeprav jih je na primer Jelenc prvič obul šele 2 dni pred tekmo. Mislim, da nam je taka preizkušnja lahko res lepa spodbuda.

Vinter i Dalarna, Sweden
Vasaloppet, världens äldsta skidtävling,
startar i Sälen och har målet i Mora
Vasaloppet, the world's biggest ski race,
starts in Sälen and ends in Mora

Leto je bilo odlično, saj smo dosegli 86 km dolgega Vasa teka na Švedskem. Vsekakor je to bila dobra preizkušnja za naše čevlje Alpina. Tudi naša dva Žirovca sta se tudi uvrstila zelo solidno. Se posebno velja povedati, da so se vsi jugoslovanski tekmovalci uvrstili s tekaškimi čevlji Alpina, ki so se izredno obnesli, čeprav jih je na primer Jelenc prvič obul šele 2 dni pred tekmo. Mislim, da nam je taka preizkušnja lahko res lepa spodbuda.

Bojan Starman

1972

Förläggare: Gerhards Förläggings AB 792 00, Åkerselva

Gerhards

Handwritten text:
DELO - ŽIVLJENJE
"ALPINA"
Hala 22.23
64226 ŽIRI
JUGOSLAVIJA

GRADNJA SKLADIŠČ BO REŠILA VSA VPRAŠANJA SKLADIŠČENJA

Letos bomo zgradili novo skladiščno halo, ki bo služila izključno skladiščenju končnih izdelkov. Hala bo nekoliko manjša, kakor je obstoječa hala plastike in skladišča, vendar bo omogočala vskladiščenje običajne zaloge končnih izdelkov.

Z novo halo bomo združili skladiščenje in odpremo končnih izdelkov na enem samem mestu. S tem bo omogočena boljša organizacija dela. Sedaj je bil položaj res nemogoč. Skladišča so bila raztresena po Žireh in po tovarni. Z novo halo pa ne bo rešen samo problem skladiščenja končnih izdelkov, temveč tudi skladiščenje materialov.

Tudi ta skladišča so vsepovsod raztresena. Sedaj pa bodo samo v starih prostorih ter v izpraznjenem delu stare zgradbe, kjer so bila dosedaj skladišča končnih izdelkov.

Ob izgradnji nove hale bomo organizirali tudi avtomatični transport iz proizvodnih hal v skladiščno halo. Montaža obutve ter novo skladiščno halo bomo povezali z posebnim transporterjem.

Zaradi tega skladiščna hala, ki jo bomo zgradili letos, ni samo potrebna, temveč nujna investicija.

Bojan Starman

PRIPRAVE TEČEJO

Pozanimali smo se, kako je z gradnjo tovarne na Colu in skladiščne hale v Žireh.

Priljublja se lokacijska dokumentacija in ostale zadeve v zvezi z gradnjo.

V zvezi s pripravi sodelujemo s SGP Primorje in Projektivnim ateljejem iz Idrije.

Po operativnem planu, če bo šlo vse po sreči, bi pričeli graditi letos avgusta.

Kako ustvarjamo

V Plastiki razmere boljše

Rezultati meritev delovnih pogojev (ekoloških meritev), ki so bile opravljene v TOZD Plastika so zajemale: temperaturo, vlažnost, gibanje zraka, hrup, kemijsko škodljive snovi v zraku in osvetlitev.

1. Mikroklima

Temperatura zraka je bila na vseh merjenih mestih nekoliko višja kot jo dovoljuje normativ za zimsko obdobje za tovrstna dela. Izmerjena temperatura se je gibala od 19 – 23 stopinj C.

Temperaturna razlika med tlemi in 120 cm višine je primerna, saj ni nikjer več kot 1 stopinja C.

Relativna vlažnost zraka je bila v dovoljenih mejah, vendar precej nižja od najbolj primerne (optimalne), kar je posledica previsoke temperature v prostoru. Izmerjene vrednosti so se gibale med 27 – 30 % relativno vlažnostjo.

Hitrost gibanja zraka je bila na vseh merjenih mestih v dovoljenih kot tudi v zelo ustreznih mejah, saj se je gibala od 0,1 – 0,3 m/s. Seveda pa je treba upoštevati, da so bile v času meritev vhodna vrata zaprta in se stanje zaradi pogostega odpiranja vrat poslabša.

Splošna ocena vseh mikroklimatskih pogojev je zelo ugodna. S strani Zavoda za varstvo pri delu je predlagana prilagoditev temperature normativu to je znižanje temperature za nekaj stopinj C.

kar bi uravnalo prenizko relativno vlago. Za naše razmere, ko so v delovnem prostoru Plastike pomešana sedeča in stoječa dela, je to praktično nemogoče izvesti, saj bi bile potem za določeno skupino zaposlenih temperature prenizke. Upoštevati je namreč treba, da mora biti pri sedečih delih temperatura v delovnem prostoru za 3 stopinje višja, če jih opravljajo ženske, pa je potrebno temperaturo zraka v prostoru še povišati za 1 – 2 stopinje C, da se doseže najbolj ugodna temperatura.

2. Hrup

Izmerjen hrup se je gibal od 70 – 99 decibelov (dB). Razen hrupa presega nevarno mejo – to je največja (maksimalno) dovoljena vrednost – 90 dB, ki je določena za osemurno dnevno izpostavljenost pri mlinu za mletje odpadkov.

Škodljivosti hrupa pri mlinu se skušamo izogibati z menjavo delavcev pri tem delu. Pri brušenju z električnimi orodji v orodjarni raven hrupa občasno presega nevarno mejo, vendar pa v orodjarni ni delavca, ki bi opravljal samo brušenje vseh 8 ur dnevno.

Nakeh delih je obvezna uporaba zaščitnih sredstev proti hrupu in zdravstvena kontrola sluha ob predhodnih in obdobjih zdravstvenih pregledih. Nekoliko manjši hrup (med 80 in 90 dB) je bil izmerjen pri vrtljakih. Ta dela se smatrajo za pogojno ogrožena in se zato priporoča, da se pri

razporeditvah delavcev na to delo izbira delavce z zdravim slušnim organom in da se na periodičnih zdravstvenih pregledih kontrolira sluh. Raven hrupa na ostalih merjenih mestih s stališča verjetnosti okvar sluha ni nevarna.

3. Kemijsko škodljive snovi v zraku

Meritve so pokazale, da so kemijsko-škodljive snovi (hlapi organskih topil) v zraku v dovoljenih mejah. Izmerjene koncentracije za posamezne škodljive snovi so nizke in se niso nikjer približale maksimalno dopustni koncentraciji: izocianati 0,01 – 0,03 mg/kub. m (dovoljeno 0,1 mg/kub. m), ločilec 150 – 300 ppm (dovoljeno 910 ppm), metilenklorid 10 – 20 ppm (dovoljeno 144 ppm), dimetilformamid 1,6 mg/kub. m (dovoljeno 10 mg/kub. m).

4. Osvetlitev

Osvetlitev ocenjujemo po jugoslovanskem standardu, ki razvršča dela glede na manjšo (minimalno) zahtevano osvetlitev. Osvetljenost je bila to pot merjena

samo v orodjarni, ki se je v letu 1978 šele vselila v nove prostore, in v termoplastiki na dveh delih, kjer je bila ob prvih meritvah ugotovljena premajhna osvetljenost, zdaj pa je povečana na 540 – 1100 luksov (lx).

V orodjarni je bila izmerjena svetloba kombinirana (naravna in umetna) in je bila od 200 – 1700 lx. Upoštevati pa je treba da je skoraj pri vseh delih možnost še dodatne osvetlitve. Dnevna osvetljenost, sama zadošča le v orodjarni ob delovnih mizah pri oknu, zato je treba povsod drugod tudi podnevi osvetljevati z umetno osvetlitvijo. Če je dnevna osvetljenost nizka (oblačno vreme), in ponoči, pa je treba imeti še dodatno luč. Umetna osvetljenost zadošča na vseh mestih, kjer je bila merjena. Če primerjamo gornje rezultate z meritvami v starih delovnih prostorih, ali pa z meritvami v drugih oddelkih, je bil dosežen velik napredek in s tem izboljšanje delovnih pogojev.

Marija Kastelec

piše Bojan STARMAN

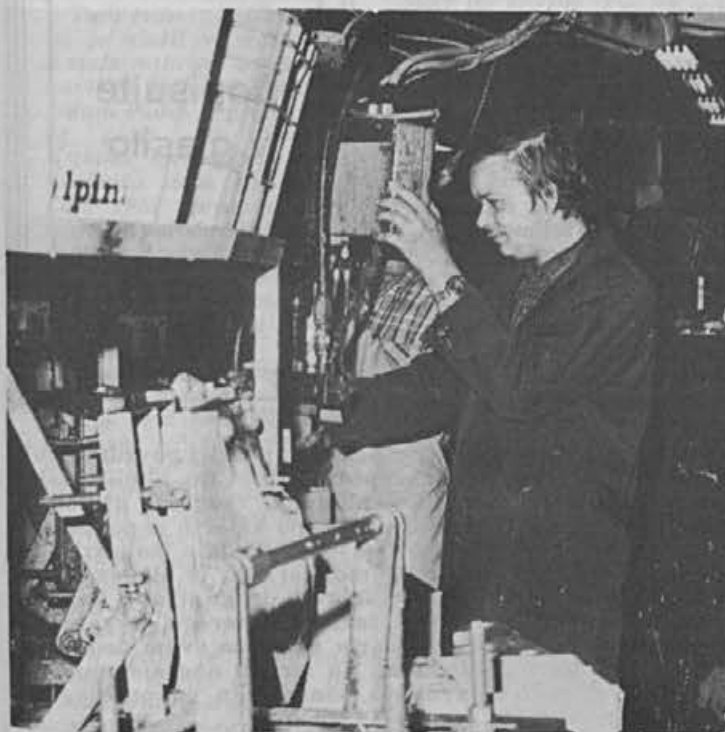
Ekonomski izrazi

AMORTIZACIJA

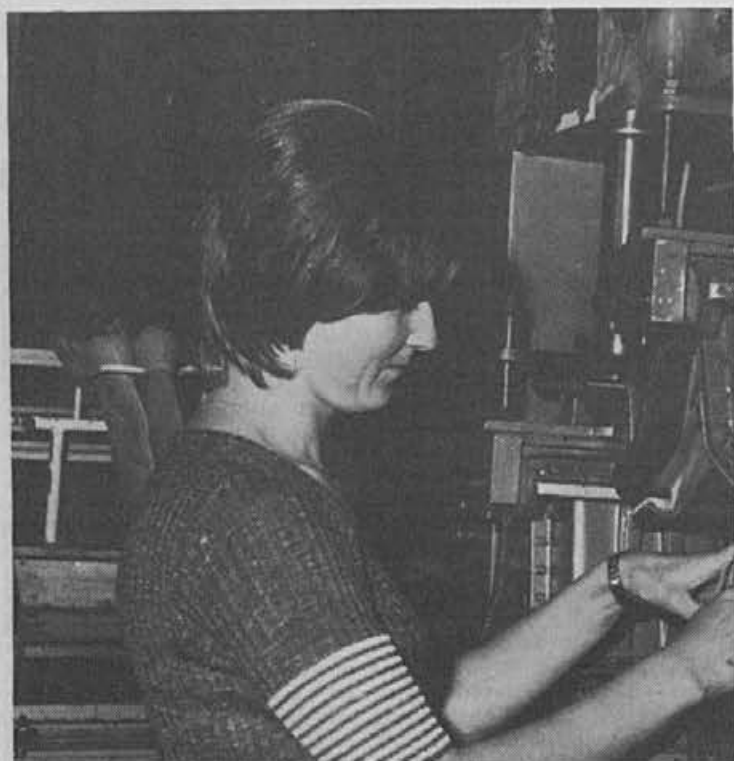
Postopno usihanje neke vrednosti v nekem časovnem obdobju. Amortizacija posojila (dolga) je njegovo postopno usihanje z odplačevanjem, ki poteka z izplačilom vnaprej določenih odplačilnih zneskov (anuitet) v določenih rokih. Amortizacija osnovnih sredstev je postopno prenašanje vrednosti osnovnih sredstev na vrednost izdelkov in sicer v zneskih, ki odražajo izrabo teh sredstev v delovnem procesu. Zneski, ki jih z odpisom vrednosti osnovnih sredstev kot strošek proizvodnje prenašamo na vrednost (ceno) izdelka, izločamo iz skupnega dohodka in vlagamo v amortizacijski sklad. Denarna sredstva amortizacijskega sklada služijo ob-

navljanju izrabljenih (amortiziranih) osnovnih sredstev, to je zamenjavi z novimi.

Obstajata dve temeljni obliki obračunavanja amortizacije osnovnih sredstev: časovna amortizacija in amortizacija po učinku (ali tako imenovana funkcionalna amortizacija). Noben način ne zagotavlja povsem zanesljivega obračuna, ki bi ustrezal dejanski fizični in moralni izrabi sredstev. Zato amortizacije osnovnih sredstev ne rešujemo le z enostavno uporabo ene od metod obračuna, pač pa je to predvsem predmet določene politike podjetja in družbene skupnosti, katere cilj je zagotoviti polno nadomestilo, ne le za fizično, temveč tudi za moralno izrabo, ki nastaja zaradi tehnološkega zastarevanja osnovnih sredstev. Hiter znanstveno-tehnični napredek spodbuja gospodarske organizacije k politiki pospešene amortizacije, to je, da v čim krajšem času izvedejo odpis osnovnih sredstev. Vendar pa nerealno visoki odpisi spodbujajo neupravičeno dviganje cen izdelkov, ki jih takšna amortizacija bremeni, pri nespremenjenih cenah pa vodi k zmanjšanju dela dohodka (v kapitalizmu dobička), za katerega se plačuje prispevek (davek), ki služi zadovoljevanju splošnodružbenih potreb. Zato tudi pri nas kot v drugih državah politiko amortizacije urejamo z zakonskimi predpisi, ki predpisujejo najmanj obvezno amortizacijo in določajo pogoje za uporabo pospešene amortizacije.

Paziti je treba na vse

Koliko bo danes narejenega

Problemov je vedno dovolj

Probleme ali problematičnost pri izdelavi posameznih artiklov bi lahko razdelili na več skupin:

- posamezni oddelki imamo bolj ali manj zahtevne artikle, zahtevnost modela je že osnova kasnejših težav.

- neusklajenost sestavnih delov, kateri je izvor lahko v slabi tehnološki pripravi ali slabi kakovosti sestavnih delov dobaviteljev, tako domačih kakor tujih.

- neustrezna usposobljenost delavcev pri katerih večkrat zakoreninjenost določenih navad ovira prilagajanje zahtevam izdelave in modela,

- neustrezen material je trenutno zelo pereč problem in tudi vzrok za slabšo kakovost.

Vsi navedeni sklopi problemov pa se še povečajo v tistih oddelkih, kjer se

izdelave in artikli pogostokrat menjujejo.

Na splošno pri izdelavi zgornjih delov ni posebnih večjih problemov. Nepravilnosti pri izdelavi pa se seveda pokažejo kasneje pri montaži. Tako se slabi ali nepravilno krojeni sestavni deli, pri tem se pokažejo napake vseh predhodnih proizvajalcev sestavnih delov, slabe tehnološke priprave in nezadostne vmesne kontrole.

Sekalnica je oddelk, v katerem se trenutno najbolj spreminjajo zahteve glede na število delavcev in njihove usposobljenosti, ki nam jih vedno bolj primanjkuje. Vse to pa so seveda zahteve zelo različnih izdelav.

Če hočemo v kratkem strniti odgovor na zastavljeno vprašanje, potem je jasno, da imamo največje težave z modno lahko obutvijo, katera je najbolj zahtevna v vseh pogledih. Seveda so tudi med posameznimi artikli velike razlike. Na vsak način je tu najpomembnejša specializacija vseh oddelkov na izdelavo lahke obutve, zagotoviti ustrezne materiale, izboljšati pripravo dela, zagotoviti plansko in nabavno disciplino, poiskati ustrezne delavce ter izboljšati sistem nagrajevanja.

Marijan BOGATAJ

Kako ustvarjamo

Vloga TOZD obutev Gorenja vas v krajevni skupnosti

TOZD Obutev Gorenja vas je bila zasnovana že leta 1958. Takrat je bilo ustanovljeno obrtno podjetje Čevljar, ki je štel 8 ljudi. Do takrat pa je bila ta najprej privatna delavnica pred ustanovitvijo Čevljarja pa je bila ta delavnica v okviru KZ Gorenja vas.

Kmalu po ustanovitvi so pričeli izdelovati zgornji del za Planiko. Bile so precejšnje težave s stroji pa tudi pri sami strokovni izvedbi, saj smo se vsi šele učili izdelovati zgornje dele, ker so pred tem izdelovali le delavske čevlje in to ročno. Podjetje se je hitro širilo, saj je bilo dovolj ženske delovne sile.

Že pred letom 1965 smo pričeli izdelovati zgornje dele za Alpino, h kateri smo se z referendumom leta 1965 tudi priključili kot obrat. S 1.1. 1977 pa je obrat Alpine v Gorenji vasi postal TOZD.

V TOZD Alpine v Gorenji vasi je trenutno zaposlenih 175 delavcev. V letu 1978 smo imeli 5,8 starih milijard realizacije. Za osebne dohodke je bilo izplačano skoraj 1,5 milijarde din. Vsako leto dajemo dotacije društvom, ki so v Gorenji vasi. Za TV pretvornik II programa na Žirovskem vrhu smo dali 5 starih milijonov in še bi lahko našteval.

Seveda pa bi lahko iztržila nekaj več tudi krajevna skupnost Gorenja vas, če bi imeli načrtano pot razvoja, na kar je baje vplivalo tudi dejstvo, da ni bilo urbanističnega plana. To pa se bo letos uredilo, tako da bo lahko tudi krajevna skupnost delala pod normalnimi pogoji. Vsi zaposleni v Gorenji vasi želimo, da bi se kraj razvijal čim hitreje, zato bomo morali OZD in obrati v Gorenji vasi dobiti skupen jezik s krajevno skupnostjo.

Dotacije in samoupravni sporazumi med podjetji in krajev-

no skupnostjo bodo morali potekati tako kot predvideva zakon, ne pa kritizirati tistega, kar ne znamo dobiti.

V prihodnosti predvidevamo, da bomo zgradili novo proizvodno halo, okrog 1500 kv. m, kjer bi pridobili 1/3 novih delovnih mest, bolje organizirali obstoječe kapacitete, da bi lahko delo potekalo še hitreje in bolje.

Z odprtjem rudnika urana v Žirovskem vrhu predvidevamo večjo priselitev ljudi v okolice Gorenje vasi, med katerimi bodo tudi ženske, ki bi lahko pri nas dobile zaposlitev. Primer za to je Velenje, kjer je rudnik, ki zaposluje moške in Gorenje, ki zaposluje ženske.

Želja je, da bi se TOZD Obutev v Gorenji vasi z leti povečal, ker je veliko pomanjkanje zgornjih delov, čeprav je že sedaj po številu zaposlenih največja temeljna organizacija v Poljanski dolini.

Dopisujte
v glasilo

Včasih razmišljam, zakaj so nekateri poklici povzdignjeni, drugi pa zaničevani, pa čeprav zahtevajo oboji enako izobrazbo in so dela enako zahtevna. Vzemimo naslednji primer: delavec čevlarske stroke, po katerih je povpraševanje veliko, (pa jih ni), mora imeti srednjo izobrazbo in odgovarjati vsaj za 50 ljudi (mojster), pa je njegovo delo vredno ravno toliko kot delo delavca druge stroke, katerih imamo že sedaj velik presežek, za katerega se zahteva samo kvalifikacija in odgovarja samo za svoje delo. Kaj menite? Ali bo v prihodnosti na merilo nagrajevanja po delu vplival tudi dejavnik o ponudbi in povpraševanju določenih poklicev?

Razmislimo; kakšne so naše možnosti!

Vinko BOGATAJ

»Od brigadirja na avtocesti do kapitana dolge plovbe je zares dolga in naporna pot«, premišljam, ko sva z našim rojakom Benom Rupertom kar koj pri mornarici.

Morda pa je v tem vendarle nekaj simbolike. Pri-poveduje mirno stvarno brez pretiravanja: »Leta 1949 sem odšel na srednjo pomorsko šolo v Piran. Prvi korak na široko cesto je trajal 1 leto, temu je sledila devetmesečna praksa. To je preizkus resničnega zanimanja pa tudi sposobnosti kako mladi začetnik prenaša razmere na morju. Šele po tej preizkušnji sem se lahko vpisal naprej in končal nadaljnja tri leta srednje pomorske šole leta 1954.«

Tudi redno vojaško službo je služil v mornarici. Kmalu nato ga najdemo v navtični šoli, leta 1956 pa mladi kadet – pripravnik, že pluje na Martinu Krpanu, kjer opravlja vsa najhujša dela na morju. Leta 1957 opravi v Dubrovniku poročniški izpit in postane častnik na Neretvi. Napredoval je hitro. Leta 1959 študira na Višji pomorski šoli na Reki, opravi diplomski izpit, kmalu nato še izpit za kapitana dolge plovbe. Postal je prvi častnik, služil tako več let, leta 1967 pa postal poveljnik ladje Piran. Že krstna vožnja je na poti v Ameriko postavila pred hudo preizkušnjo mladega kapitana. Ladjo je zajel ciklon in voda je vdrila v ladjo. Vse se je srečno izteklo.

Od tedaj je poveljeval mnogim našim ladjam in postal pravi morski volk.

»Moram povedati, da mornarica še vedno vleče

mnoge pustolovce. Toda to je trdo, garaško delo. Zase mislim, da sem delal več kot drugi, kar mi je pripomoglo k sedanjí rutini. Tako mi pomeni poveljevanje na ladji, ki je po svoje edinstveno, saj je plovni objekt, ki ima svoje značilnosti in posebnosti življenja, uspeh vidim zlasti v tem, da poslujemo s čim večjim ekonomskim uspehom. Zato je treba vedeti, kdaj lahko kaj naložim, kako in kam lahko peljem nek tovor.«

Kar mislim si kaj to lahko pomeni, ob dejstvu, da si redki kapitani upajo toliko obložiti ladjo, ne da bi prišlo do nezgod, kot naš kapitan.

Povprašam še za najbolj razburljiv dogodek.

»To je bilo še v času, ko sem bil prvi častnik na ladji Ljutomer. Začelo je goreti v notranjosti ladje. Kako in s čim gasiti? Častniki so predlagali različne rešitve. Še preden je dokončno reagiral kapitan, sem dal povelje za gašenje z vodo. Tako smo rešili ladjo in nismo poškodovali strojeve.«

Ko beremo tole, se nam mogoče ne zdi nič posebnega. Če pa si zamislimo morskega orjaka v plamenih, prepuščenega valovom, si morda lahko zamislimo, kaj pomeni ukrepati energično in razsodno.

Je pa naš rojak še vedno pravi Žirovec. Pridno gradi svoj dom v Portorožu. Le na moje vprašanje, če bo kdaj pustil plovbo, odgovarja tako, da spoznam, kako zelo je navezan na morje.

Sicer pa moram reči, da bi od skromnega pomorščaka, ki ga nekateri nazivajo »prvi«, izvedel mnogo manj, če me ne bi pomagala nad vse gostoljubna soproga Metka in starejši brat France, ki je spremljal Benovo pot od kratkohlavnika do kapitana širnih morij.

Tekst: Nejko Podobnik
Foto: Brigita Grošelj

Važno je da vemo

Irma Frelj, referent za delovno razmerja

kadrovske novice

V obodbu zadnjega meseca je nastopilo delovno razmerje 18 delavcev, 8 delavcev pa je prekinilo delovno razmerje.

V TOZD Obutev Žiri so nastopili delo Stanka Rizman in Boris Kranjc, za priučevanje na Črnem vrhu sta sklenili delovno razmerje Valerija Lampe in Marija Žgavec. V TOZD Prodaja Žiri so nastopili delovno razmerje Mirjana Lazić – prodajalna Beograd I, Krunoslav Hirjanić – prodajalna Koripivnica in Karlo Suda – prodajalna Zagreb III, ki sta se vrnila z služenja kadrovskega roka. V prodajalni Ptuj je nastopila delo Zdenka Kostić, Vera Koder v prodajalni Idrija, Milka Tomažin v prodajalni Ljubljana IV, v prodajalni Varaždin so sklenili delovno razmerje Vera Prešnjak, Djurdja Levak, Marija Bistović, Marija Cikač, Nataša Mirić, Marija Šopar in Marija Jurinec. V TOZD Plastika je sklenil delovno razmerje Kasim Huremović.

Z delovnim razmerjem v TOZD Plastika so prenehali Zvonka Lazar, Anton Čefarin in Alojz-Slavko Fortuna. Iz TOZD Obutev Žiri so prenehala z delovnim razmerjem Leon Kunc, Anton Jesenko, iz obrata na Colu pa Andrica Rupnik. Mojca Žibert je prenehala z delom v Delovni skupnosti skupnih služb, Jozefina Vanček pa je prekinila z delom v prodajalni Osijek – TOZD Prodaja Žiri.

Važno je

V slovo Antonu Jesenku

Ob koncu februarja smo se ponovno srečali s kruto usodo človeka. Smrt je izmed nas iztrgala sodelavca Antona Jesenka. Čeprav je že dolgo bolehal, je bil pri svojem delu vztrajen in neutruden. Dolga leta je delal v montaži, vendar mu je nenadna smrt pretrgala življenje vse prezgodaj, saj bi lahko še dolgo živel in delal z nami.

Sodelavca bomo ohranili v trajnem spominu, svojem pa izrekamo iskreno sožalje.

Ivane Jereb ni več

V mesecu februarju smo se poslovili od upokojenke Ivane Jereb. Smrt ji je pretrgala življenje po dolgotrajni bolezni. Delala je kot prešivalka, dokler v letu 1971 ni bila upokojena. Ohranili jo bomo v spominu kot vestno delavko.

To je naš kraj

To je naš kraj

To je naš kraj

Pokrivati vse

16. marca je bila 4. redna seja sveta krajevne skupnosti Žiri.

Razprava je tekla o naslednjem:

O osnutku pravilnika o postopku pred poravnalnimi svetom, razprava o osnutku pravilnika o osnovah in merilih financiranja komunalnih dejavnosti skupne rabe v občini Škofja Loka

Obravnava gradiva za skupno sejo delegatov zbora uporabnikov in zbora izvajalcev skupščine OSKIS

Posebna zanimivost te seje je bila zlasti v tem, da so bili prisotni tudi delegati, ki nas bodo zastopali v skupščini OSKIS. To bo odslej stalna praksa pri delu sveta krajevne skupnosti.

Na tej seji sicer na gradiva posebnih priporočil ni bilo, treba bo le doseči, da bodo merila za kategorizacijo cest, na primer, v vsej občini enaka.

N. P.

Nič nas ne sme presenetiti

V okviru akcije nič nas ne sme presenetiti, pripravlja krajevni odbor rdečega križa Žiri v mesecu aprilu 18-urni tečaj o osnovni negi bolnika. Spoznali boste, kako ravnati z bolnikom, kako ga negovati, kako dajati zdravila.

Prijavite se lahko do 10. aprila pri varuharju Alpine.

Krajevni odbor RK

Zakaj žirovski radio še ne dela

Veliki večini je verjetno znano, da smo govorili o začetku delovanja lokalne radijske postaje v Žireh že v začetku leta 1979.

Vendar so se zadeve v zvezi s soglasjem v Škofji Loki zavlekle, tako da je Občinska konferenca SZDL šele 7. marca letos dala soglasje za delovanje, na podlagi programa celovitega obveščanja v občini, ki ga je izdelala posebna strokovna komisija.

Ta program so v občini pretehtali kar na petih rešitih.

No sedaj je formalno soglasje in korak je spet na Občinski konferenci SZDL. Žal smo izvedeli, da še do 28. marca niso poslali soglasja na RTV Ljubljana.

Tu namreč to potrebujejo kot osnovo za izdelavo projekta.

Še o nadaljnjem postopku.

Ko bo v nekaj tednih projekt napravljen, kot zagotavljajo na RTV, bomo v Žireh tehnično še uskladili aparature, medtem pa RTV zaprosi za soglasje še sekretariat za informacije.

Potem lahko računamo v Žireh na prve oddaje.

N. P.

Naši na Trnovskem maratonu

Vedno več Žirovcev se upa pognati v smučino Trnovskega maratona. Na 22 km dolgi progi, na kateri je zmagal Tone DJURICIC, so se naši uvrstili takole:

39. Stane Stanovnik, 157. Jože Stanovnik, 181. Peter Mlinar, 263. Erzenožnik Srečko, 404. Erzenožnik Metod, 477. Žakelj Viktor, 560. Bogataj Jože, 573. Žakelj Bojan, 619. Kavčič Bernard, 621. Srečko Kavčič, 712. Kavčič Beno, od skupaj 881 uvrščenih.

V malem maratonu na 13 km pa sta se naša dva tekmovalca uvrstila takole: 267. Tone Kavčič, 281. Pavle Dolenc – od skupno 501 uvrščenih.

Koliko prispevajo starši za vrtec v Žireh in drugje

Tokrat bi rad prikazal, koliko so plačevali starši za vrtec v Žireh. K temu so me vzpodbudile vesti o pretirani ceni pri nas glede na druge vrtece v občini in želja, da bi ob resnični informaciji pridobili še več otrok ter starše vzpodbudili, da se odločijo in pošljejo otroka v vrtec. Edino v Žireh še nimamo problemov, da bi bil vrtec prezaseden, in da bi morali otroke odklanjati. Naša želja je, da bi čim večjemu številu naših otrok omogočili ustrezno predšolsko vzgojo, ki je izredno pomembna za otrokov vsestranski razvoj in tudi za vstop v osnovno šolo.

In kako torej starši plačujejo oskrbnino v vrtec?

Prispevek je odvisen od dohodka na člana družine. Ob koncu leta prinesejo starši potrdila delovnih organizacij, koliko dohodka so prejeli v preteklem letu. Skupni dohodek razdelimo z 12 meseci in člani družine in tako dobimo plačilne skupine, po kateri se obračunava oskrbnina glede na število dni, ko je bil otrok v vrtec. Najnižja plačilna skupina je tista, kjer je mesečni dohodek na člana družine pod 1.000 din in najvišja, kjer je dohodek na člana družine višji od 2.700 din. V spodnji tabeli je prikazan prispevek staršev po najnižji in najvišji plačilni skupini za celomesečno prisotnost otroka, to je 22 dni in primerjava z nekaterimi vrteci.

vrtec	jasli minim. pr.	jasli maks. pr.	vrtec min. pr.	vrtec maks. pr.
Žiri	532,00	1.064,00	455,00	910,00
Gor. vas	ni	ni	610,00	1.150,00
Železniki	ni	ni	500,00	1.060,00
Škofja Loka	786,00	1.418,00	576,00	1.160,00
Kranj	—	1.380,00	—	974,00
Najdihojca, Lj.	730,00	1.948,00	498,00	1.328,00
Prule, Lj.	696,00	1.856,00	522,00	1.392,00

Iz tabele je torej razvidno, da smo v Žireh najcenejši, in to ne samo v občinskem merilu. Omembe vredno je tudi to, da je naš vrtec v primerjavi z ostalimi med najosobnejšimi. V tabeli ni podatkov za jasli v Gorenji vasi in Železnikih, ker jih nimajo. Zanimiv pa je primer Kranja, kjer je cena za vse starše enaka, čeprav je razlika v plačevanju, ki pa jo krije Občinska skupnost otroškega varstva, seveda glede na dohodek družine.

Jasno je, da se bodo v letošnjem letu te cene spremenile. Vendar to ni prepuščeno vrtem samim, pač pa bo nove predloge cen obravnavala skupnost otroškega varstva in oddelek za gospodarstvo in finance pri SO Škofja Loka. Napak so mislili starši, češ da se je vrtec podražil, ko so za januar plačali več. Ta »več« je bil posledica večjih osebnih dohodkov v letu 1979, po katerih obračunavamo v letošnjem letu.

In zakaj naj bi vrtec podražili? Na to vprašanje dobimo odgovor vsak dan, ko stopamo v trgovine. Starši pa

ne plačajo samo prehrane, ampak tudi električno energijo, premog, kuharico in čistilko. Od vsega vplačila staršev pa moramo del sredstev nameniti obnovi igrač, perila in ostalim drobnim higienskimi pripomočkom.

Marjan KOČEVAR

»DELO - ŽIVLJENJE« je glasilo ALPINE, tovarne Obutve Žiri, Stara vas 23, n.s.o., ki ima v svoji sestavi TOZD Obutev Žiri, TOZD Obutev Gorenja vas, TOZD Plastika Žiri, TOZD Prodaja Žiri in Delovno skupnost skupnih služb. Ureja ga uredniški odbor: Stane Čar, Anton Eniko, Srečko Erzenožnik,

Marija Kastelec, Tončka Oblak, Marta Pivk, Anuška Kavčič – tehnični urednik, Neško Podobnik – odgovorni urednik. Izhaja mesečno, naklada 1800 izvodov. Fotografije: Brigita Grošelj. Tisk: Gorenjski tisk, Kranj